

**Půjčuj, rozmnožuj,
rozšiřuj!**

DUBEN 2010

*Sola Scriptura - Jedině Písmo
Solus Christus - Jedině Kristus
Soli Deo Gloria - Jedině Bohu Sláva*

*Sola Gratia - Jedině milostí
Sola Fide - Jedině vírou*

OBSAH

Hle, Beránek Boží	1
Autorita Písma	7
Luther a Kalvín o autoritě Bible	13
Evoluční teorie a křesťanství	18
Základ církve	28
Učit se Boží slovo z paměti	36
Avatar	39
Zklamání pravdou	43
Kázání a hodiny	45
Jak být dobrým rodičem	46
Jak hospodaříme	46

HLE, BERÁNEK BOŽÍ!

**... vyprali svá roucha v krvi
Beránkově ...**

Mnoho lidí na celém světě se v této době zdraví slovy – Kristus je vzkříšený, Kristus žije. Část naší planety, která si říká křesťanská, slaví největší křesťanské svátky – Velikonoce. Připomíná si Kristovo ukřížování, jeho pohřbení a nakonec slavné zmrtvýchvstání. Tak jak to krásně popsal apoštol Pavel, když psal do Korintu:

◆ *Odevzdal jsem vám především, co jsem sám přijal, že Kristus zemřel za naše hříchy podle Písem a byl pohřben; byl vzkříšen třetího dne podle Písem (1 K 15, 3–4)*

To je jádro a podstata evangelia. Kristus zemřel za naše hříchy, byl pohřben a třetího dne byl vzkříšen. Dvakrát v tomto verši Pavel zdůraznil, že se to stalo podle Písem. Starý zákon předpověděl všechny tyto věci, včetně detailů Kristova ukřížování.

Velikonoce v sobě zahrnují velmi mnoho věcí – mohli bychom se detailně věnovat údálostem Ježíšova ukřížování, mohli bychom přemýšlet o teologii, která vyplývá z ukřížování, tedy o tom, proč musel Ježíš zemřít, a co to znamenalo, mohli bychom zkoumat starozákonní proroctví, která ukazují na ukřížování nebo vzkříšení – je celá řada témat, které velice úzce souvisí s touto událostí.

**Zimní konference Zápasu
o duši a Poutníkovy četby se
uskuteční 22. ledna 2011
v Brně. Více informací najdete
v příštím čísle ZODu.**

2 ZÁPAS O DUŠI

My se společně podíváme na Beránka Božího, který byl obětován za naše hříchy. Ukážeme si čtyři věci, které souvisí s Velikonocemi a s tématem Beránka. Všechny čtyři začínají na písmeno V, jako Velikonoce. Tak si je budeme moci lépe zapamatovat a více o nich přemýšlet.

1. **Vyhlížení** Božího beránka ve Starém zákoně a jeho přesnou identifikaci s Mesiášem

2. **Vykoupení** skrze Beránka v Novém zákoně – ke kterému došlo na golgotském kříži

3. **Vzkříšení** Beránka – třetího dne, přesně tak, jak celou dobu předpovídal

4. **Vláda** Božího Beránka – pohledněme vpřed – k budoucím událostem a k budoucímu království

Myslím, že si nemusíme nijak zvlášť vysvětlovat, o jakém beránkovi je řeč – všichni víme, o koho se jedná – je to TEN Beránek, o němž mluví Jan Křtitel:

◆ *Druhého dne spatřil Jan Ježíše, jak jde k němu, a řekl: "Hle, beránek Boží, který snímá hřích světa. (J 1,29)*

Dnes uvidíme to, co vysvětloval Ježíš Židům, když jim říkal:

◆ *Zkoumáte Písma a myslíte si, že v nich máte věčný život; a Písma svědčí o mně. (J 5,39)*

A jak později napsal apoštol Pavel:

◆ *To všechno [ve Starém zákoně] je jen stín budoucích věcí, ale skutečnost je Kristus. (Ko 2,17)*

To nedůležitější v celém Písmu, to největší v celé historii lidstva, vrchol lidského pokolení, vrchol Božího zjevení – to je Ježíš Kristus, beránek Boží. Od počátku stvoření až do konce jde jenom a především o Něj a o zjevení Jeho veliké slávy. Pojdme se tedy nyní podívat na Beránka.

Teologové tvrdí, že je velmi významné, když se nějaké slovo objevuje poprvé v Písmu. Je to příznačné a ukazuje to mnoho z významu tohoto slova, jak nám ho Bůh zamýšlel předat. Proto je také významné, v jakém kontextu nacházíme

poprvé v Písmu beránka. Je to tehdy, když se hledá Boží beránek. Podívejme se na to v Genesis 22:

◆ **Abraham vzal dříví k oběti zápalné a vložil je na svého syna Izáka; sám vzal oheň a obětní nůž. A šli oba pospolu. Tu Izák svého otce Abrahama oslovil: „Otče!“ Ten odvětil: „Copak, můj synu?“ Izák se otázal: „Hle, oheň a dříví je zde. Kde však je beránek k zápalné oběti?“ Nato Abraham řekl: „Můj synu, Bůh sám si vyhlédne beránka k oběti zápalné.“ (Gn 22,6–8)**

Známe dobře tento příběh a víme, jak to pokračuje:

◆ *I vztáhl Abraham ruku po obětním noži, aby svého syna zabil jako obětního beránka. (Gn 22,10)*

Otec jde obětovat syna – beránka. Nepřipomíná vám to něco?

◆ *Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. (J 3,16)*

V našem příběhu v Genesis je tento beránek teprve vyhlížen. Abraham vyhlížel beránka k oběti a nakonec ho nalezl. A Bůh nalezl zalíbení ve víře Abrahama, jak to čteme v listu Židům:

◆ *Abraham věřil, a proto šel obětovat Izáka, když byl podroben zkoušce. Svého jediného syna byl hotov obětovat, ačkoli se mu dostalo zaslíbení a bylo mu řečeno: „Izáka bude pocházet tvé potomstvo.“ Počítal s tím, že Bůh je mocen vzkřísit i mrtvé. Proto dostal Izáka zpět jako předobraz budoucího vzkříšení. (Žd 11,17–19)*

Ve víře vyhlíželi otcové víry beránka, který bude obětován za jejich hříchy. Později došlo k ustanovení hodu beránka při vyjití z Egypta. Zde bylo jasné spojení obětování beránka a odpuštění hříchů. Znovu vidíme, že šlo o víru: Mojžíš

◆ *Věřil, a proto ustanovil hod beránka a dal pokropit dveře jeho krví, aby se*

zhuboce nemohl dotknout prvorozenných. (Žd 11,28)

Aby to měli Izraelci trvale na paměti, tak Bůh ustanovil každodenní oběť beránka.

- ◆ *Toto pak budeš přinášet na oltáři: každodenně dva jednorozční beránky. Jednoho beránka přineseš ráno a druhého beránka přineseš navečer. (Ex 29,38–39)*

Každý den si Izraelci připomínali, že vyhlížejí beránka, který bude dostatečnou obětí za jejich hříchy. Několikrát Pán Bůh opakoval své nařízení o hodu beránka a dokonce čteme o tom, že ustanovil konkrétní místo, kde bude ten opravdový Boží Beránek obětován.

- ◆ *Nebudeš moci připravovat hod beránka v kterékoli ze svých bran, které ti dává Hospodin, tvůj Bůh. Jenom na místě, které Hospodin, tvůj Bůh, vyvolí, aby tam přebývalo jeho jméno, připravíš hod beránka večer při západu slunce v ten čas, kdy jsi vyšel z Egypta. (Dt 16,5–6)*

I to je důvod, proč Ježíš mluvil o tom, že musí být obětován v Jeruzalémě. Nebylo možné, aby ten pravý hod beránka, což bylo obětování Ježíše Krista, proběhl jinde než v Jeruzalémě.

Bible mluví několikrát výslovně o tom, jak Izraelci slavili hod beránka a všechna tato místa měla pokaždé ukázat na Krista, na beránka, který je v celém Starém zákoně vyhlížen. Připomeňme si aspoň některé: Byl to hod beránka hned druhého roku po vyjití z Egypta, kdy byli Izraelci na poušti, dále to byl hod beránka v zaslíbené zemi:

- ◆ *Izraelci tábořili v Gilgálu. Čtrnáctého dne toho měsíce navečer slavili na Jeriškých pustinách hod beránka. Druhého dne po hodu beránka začali jíst nekvašené chleby a pražené zrní z výtěžku země, právě toho dne. (Joz 5,10–11)*

Ačkoliv to všechno mělo ukazovat na budoucího Božího beránka – lidé ho měli

v těchto věcech vyhlížet a někteří to dělali, jako například králové Chizkujáš nebo Jošijáš, nebo později po návratu ze zajetí v Babylóně kněz Ezdráš, tak se přesto zdá, že pro většinu Izraelců se tyto obřady staly jen pouhým náboženským obřadem bez jakéhokoliv vnitřního obsahu. Bůh říká ústy proroka:

- ◆ *K čemu je mi množství vašich obětních hodů, praví Hospodin. Přesytíl jsem se zápalných obětí beranů i tuku vykrměných dobytčat, nemám zájem o krev býčků, beránků a kozlů. (Iz 1,11)*

Jako kdyby Židé přestali vyhlížet Beránka. Ale tentýž Izajáš znovu povzbuzuje k tomu, aby lidé vyhlíželi Beránka, a dokonce jasně popisuje tohoto Beránka. Mnohokrát a mnoha způsoby Izajáš popisuje vyhlíženého Mesiáše, Božího Beránka. Podívejme se na jediné místo:

- ◆ *Všichni jsme bloudili jako ovce, každý z nás se dal svou cestou, jej však Hospodin postihl pro nepravost nás všech. Byl trápen a pokořil se, ústa neotevřel; jako beránek vedený na porážku, jako ovce před střihači zůstal němý, ústa neotevřel. (Iz 53,6–7)*

Tento citát z jasně ukazuje ke druhé charakteristice našeho Beránka – a to je vykoupení skrze Beránka. Beránek, který vykupuje. Nebo, jak řekl Jan Křtitel, Beránek Boží, který snímá hříchy světa. Podívejme se nyní na několik věcí, které souvisí právě s vykoupením skrze oběť Božího Beránka. Tuto oběť si připomínáme právě během Velikonoc, kdy došlo k ukřižování našeho Pána Ježíše Krista. Jako Beránek byl proklán pro naši nevěrnost.

- ◆ ***Když jste ještě byli mrtví ve svých vinách a duchovně neobřezání, probudil nás k životu spolu s ním a všechny viny nám odpustil. Vymazal dlužní úpis, jehož ustanovení svědčila proti nám, a zcela jej zrušil tím, že jej přibil na kříž. (Ko 2,13–14)***

4 ZÁPAS O DUŠI

To jsou události Golgotského kříže. Bůh ustanovil hod beránka, který měl ukazovat k tomu Jedinému Beránkovi – k Ježíši. Stalo se to v kontextu vysvobození z Egypta, z otroctví, kdy Izraelci byli vysvobozeni skrze krev zabitého beránka.

Skrze proroky Bůh stále aktualizoval tuto dobrou zprávu o příchodu Božího Beránka, dokud nenastal den, kdy Jan Křtitel před celým Izraelem vyznal: Hle, Beránek Boží, který snímá hříchy světa. A dále prohlásil:

◆ *Já jsem to viděl a dosvědčuji, že toto je Syn Boží. (J 1,34)*

Tento Beránek Boží společně se svými učedníky, den před svým ukřižováním, slavil poslední hod beránka – poslední starozákonní hod beránka v celé historii, protože tato slavnost měla ukazovat na přicházejícího Božího Beránka. Toho, který byl následujícího dne obětován, a jehož krev byla prolita za naše hříchy. Při té příležitosti Ježíš ustanovil Památku Páně, kterou slavil se svými učedníky. Tak je večere Páně připomínkou Kristovy vykupující smrti. Byl obětován ten Pravý Beránek Boží, jehož si Bůh sám vyhlédl. Tady se jednotlivé díly celého Božího plánu, celé historie spasení pomalu spojují.

Ježíš dobře věděl, co dělá a co se bude dít. Pečlivě připravený Boží plán se naplnil do posledního detailu.

◆ *Víte přece, že jste z prázdnoty svého způsobu života, jak jste jej přejali od otců, nebyli vykoupeni pomíjitelnými věcmi, stříbrem nebo zlatem, nýbrž převzácnou krví Kristovou. On jako beránek bez vady a bez poskvrny byl k tomu předem vyhlédnut před stvořením světa a přišel kvůli vám na konci časů. (1 Pt 1,18–20)*

Byli jsme vykoupeni převzácnou krví Kristovou. Před stvořením světa byl tento beránek vyhlédnut, aby přišel na konci časů a vykoupil svůj lid. Vraťme se ale ještě do listu Koloským. Podívejme se na několik věcí, které souvisí s vykopením.

Čteme tady, že jsme byli mrtví ve svých vinách. Protože všichni zhrěšili (Ř 3,23), všichni jsou mrtví ve svých hříších. Všichni jsou na tom úplně stejně, nikdo na tom není lépe nebo hůře. Nikdo není více mrtvý nebo méně mrtvý. **Všichni jsou mrtví!** Z této smrti jsme vykoupeni krví Beránka. Není jiná cesta ze smrti, než skrze očištění v Beránkově krvi. Jako to bylo při vyjití Izraelců z Egypta – jedině když pomazali veřeje svých domů krví velikonočního beránka, pominul je Boží hněv, který přišel na celý Egypt. Stejně je to i dnes – jedině krev Kristova nás očišťuje od každého hříchu. Proto nás také Písmo vybízí v listu Korintským:

◆ *Vaše vychloubání není dobré. Nevíte, že „trocha kvasu všechno těsto prokvasí“? Odstraňte starý kvas, abyste byli novým těstem, vždyť vám nastal čas nekvašených chlebů, neboť byl obětován náš velikonoční beránek, Kristus. Proto slavme velikonoce ne se starým kvasem, s kvasem zla a špatností, ale s nekvašeným chlebem upřímnosti a pravdy. (1 K 5,6–8)*

Další věcí, ze které jsme vykoupeni, je náš dluh.

◆ *Vymazal dlužní úpis, jehož ustanovení svědčila proti nám, a zcela jej zrušil tím, že jej přibílil na kříž. (Ko 2,14)*

Vůči Bohu je tady dluh – všichni jsme dlužníci. Většina lidí si myslí, že má u Boha nějaký nebeský účet a svými dobrými skutky si tam připsují vklady, zatímco špatnými skutky z těchto „vkladů“ odebírají. Proto si také lidé myslí, že to bude v pořádku, pokud někdy bude nějaký soud – vždyť přece nejsou tak špatní a když Bůh sečte klady a zápory, tak z toho jistě vyjdou celkem dobře – možná s „odřenýma ušima“, ale rozhodně to nebude žádné peklo, nebo něco podobného. Jak chybné je takové smýšlení!

Vidíme jenom to, co vidět chceme, ale skutečnost je naprosto odlišná. Každý člověk přichází na svět v nejlepším připa-

dě s nulovým účtem, ale nemá vůbec nic, vůbec žádnou možnost ani způsob, jak svůj účet navýšit. Takže odtud existuje jenom jedna cesta – jít do dluhu.

Kdybyste jeli autem místo devadesáti kilometrů za hodinu sto dvacet a zastavila vás policie, tak je nepřesvědčíte o tom, že to je v pořádku, pokud jste před chvílí jeli jenom šedesát, takže v průměru se přece k těm devadesáti dostaneme. Je správné, když jezdíme podle pravidel, ale není to žádné naše plus ani naše zásluha nebo nějaký bonus, z něhož bychom si potom mohli odečítat nějaké dopravní přestupky, rychlou jízdu, nedání přednosti nebo přejetí chodce na přechodu.

Úplně stejně je správné, když žijeme dobrým a poctivým životem – k tomu jsme přece byli stvořeni. Když jednáme dobře, tak to není žádná zásluha nebo něco vyjímecného. Tak to prostě má být. Ale často to tak není. A tak narůstá náš dluh.

Ale Beránek, který byl tolik vyhlížen ve Starém zákoně, vymazal tento dlužní úpis, když jej přibil na kříž. Jinými slovy:

◆ *Toho, který nepoznal hřích, kvůli nám ztotožnil s hříchem, abychom v něm dosáhli Boží spravedlnosti. (2 K 5,21)*

Takže celý náš dluh nám Bůh díky vykoupení krví Beránka odpustil. Koloským 2,13 říká, že nám odpustil **všechny** viny – není nic, co by nebylo odpuštěno těm, kdo věří. Kristova krev se prolila za **všechny** hříchy.

Díky tomuto vykoupení na kříži jsme probuzeni k životu. A to nás přivádí ke třetímu ‚V‘ těchto Velikonoc. Boží beránek, který byl ukřížován, byl také vzkříšen! Kristus vstal z mrtvých! Haleluja – Pán žije.

◆ **S Kristem jste byli ve křtu pohřbeni a spolu s ním také vzkříšení vírou v Boha, jenž ho svou mocí vzkřísil z mrtvých. (Ko 2,12)**

◆ **Protože jste byli vzkříšení s Kristem, hleďte to, co je nad vámi, kde Kristus sedí na pravici Boží. K tomu**

směřujte, a ne k pozemským věcem. (Ko 3,1–2)

Vzkříšený Beránek je centrem křesťanské zvěsti. Kristus zemřel podle Písem, ale **třetího dne vstal z mrtvých**. Ono nedělní ráno spěchaly ženy ke hrobu, ale našly ho prázdny.

Často můžete slyšet, že se sice říká, že Kristus vstal z mrtvých, ale neví se to. Ale podle Písma zde byla celá řada svědků. Kromě vojáků u hrobu, to byli apoštolové, kteří se setkali se vzkříšeným Beránkem, byli to bratři Ježíše a byli to všichni apoštolové a bylo to dokonce 500 bratří, o kterých apoštol píše, že mnozí z nich ještě žijí, ale někteří už zemřeli (1K 15).

Vzkříšení je opravdu centrem křesťanské zvěsti. Ukřížování Krista většina lidí chápe jako fakt, historickou skutečnost, která je nepopíratelná – bylo to v centru dění, v hlavním městě římské provincie, v Jeruzalémě, během jednoho z nejdůležitějších židovských svátků, kdy byl obětován velikonoční beránek, rozhodl o tom římský vládce pod tlakem náboženských vůdců, v době svátků, kdy byl Jeruzalém plný lidí. Je zde svědectví římského setníka, který probodl Kristův bok a potom vyznal, že toto byl opravdu Syn Boží, atd.

Ale se vzkříšením je to trochu jinak. Vzkříšení je také nepopíratelným historickým faktem, zároveň je však také úhelným kamenem křesťanské víry:

◆ *Vyznáš-li svými ústy Ježíše jako Pána a uvěříš-li ve svém srdci, že ho Bůh vzkřísil z mrtvých, budeš spasen. (Ř 10,9)*

Vzkříšení Ježíše je klíčový bod naší víry. Tam, kde je popíraná historicita a tělesnost Kristova zmrtnýchvstání, tam, kde není víra ve vzkříšení Ježíše Krista, tam není žádné křesťanství, tam nemůže být život, znovuzrození, spasení. Ve svém vzkříšení Ježíš přemohl smrt a byl uveden do moci Božího Syna (Ř 1,4).

6 ZÁPAS O DUŠI

Vzkříšení má bezprostřední dopad na náš současný život k Boží Slávě. *Hleďte to, co je nad vámi, kde Kristus sedí po pravici Boží (Ko 3,1).*

Kristovo vzkříšení je důvodem, proč se křesťané scházejí první den v týdnu a oslavují, že Pán žije. Je tady vzkříšený Beránek.

Byl zde pohled do budoucnosti, kdy byl vyhlížen Beránek Boží – dlouhé věky lidé čekali na svého Spasitele, Beránka. A Velikonoce byly každoroční připomínkou tohoto vyhlížení. Ale pak přišly **poslední Velikonoce**, kdy došlo k naplnění všeho, o čem mluvil Starý zákon – došlo k obětování Božího Beránka a k našemu vykoupení jeho krví. To je historická událost, která se odehrála v jednom okamžiku dějin. To je událost, od které se odráží naše víra a směřuje k jiné události Velikonoc – ke vzkříšení. Vzkříšení Beránka, které má jasný dopad na náš každodenní život. To není jenom otázka Velikonoc, ale to je záležitost našeho života s Bohem, našeho každodenního chození s Pánem a hledání Jeho království.

Tyto věci jsou pevně zakotvené v minulosti, v historických událostech ukřížování a zmrtvýchvstání Pána, a mají přímý dopad na naši současnost. Proto v události Velikonoc můžeme vidět věci minulé, které začaly před stvořením vyhlédnutím Beránka, pokračovaly zaslíbením a vyhlášením tohoto Beránka až k **TĚM** Velikonocím, kdy došlo k vykoupení a vzkříšení Beránka Božího. A Kristovo vzkříšení proměňuje naše životy v současnosti.

Ale je tady ještě jeden aspekt – a to je aspekt budoucnosti. Boží Beránek byl vyhlížen, vykoupil nás, byl vzkříšen a nakonec bude vládnout.

◆ **Zemřeli jste a váš život je skryt spolu s Kristem v Bohu. Ale až se ukáže Kristus, váš život, tehdy i vy se s ním ukážete v slávě. (Ko 3,3–4)**

V tomto verši se mluví o slávě a o tom, že Kristus se znovu ukáže. Beránek znovu

přijde na scénu. O tom je celá kniha Zjevení v Bibli. A také to patří k Velikonocím – vláda Božího Beránka. To je naše čtvrté a poslední ‚V‘.

Náš život je skryt s Kristem v Bohu, ale ukáže se ve slávě. Už nyní můžeme zakoušet něco z vlády Beránka, ale přijde chvíle, kdy se tato vláda projeví v plnosti.

Podívejme se tedy ještě na tři věci z knihy Zjevení, které se týkají té budoucí vlády Beránka:

1. Beránek zvítězí – Boží Slovo mluví o vzpouře proti vládě Beránka, a o bitvě, v níž Beránek zvítězí:

◆ *Deset rohů, které jsi viděl, je deset králů, kteří se ještě vlády neujali, ale v jedinou hodinu přijmou královskou moc spolu se šelmou. Budou zajedno ve svých úmyslech a svou sílu i moc dají té šelmě. Ti budou bojovat s Beránkem, ale **Beránek je přemůže, protože je Pán pánů a Král králů...** (Zj 17,12–14)*

Vítězství, které je jisté. Vláda Beránka přijde, protože je Pán Pánů a Král Králů. On již zvítězil, když vstal z mrtvých a proto můžeme volat – Kristus žije! Ale na konci věků dovede svou vládu do úplného, definitivního konce. Než se to však stane, tak přichází ještě s jedním varováním – poslechněme si ho:

◆ *Vtom jsem viděl jinou šelmu, jak vyvstala ze země: měla dva rohy **jako beránek**, ale mluvila jako drak. (Zj 13,11)*

Boží Slovo nás tady varuje, abychom se měli na pozoru. Abychom byli bdělí, neboť ne všechno, co vypadá jako beránek, doopravdy **JE** beránek. Ne všechno, co vypadá jako Kristus, je Kristus. Proto musíme dávat dobrý pozor, abychom se nakonec, až se proti sobě postaví šiky Beránkovy a armáda Antikrista, neocitli ve špatném vojsku.

2. Svatba Beránka

◆ *A přistoupil jeden ze sedmi andělů, kteří měli těch sedm nádob a v nich*

připraveno sedm posledních pohrom, a řekl mi: „Pojď, ukážu ti nevěstu, choť Beránkovu.“ (Zj 21,9)

Beránek si vybral svou nevěstu – to jsou vyvolení svatí. A až přemůže své nepřátele a ujme se vlády, tehdy bude svatba s touto Beránkovou nevěstou.

◆ *Blaze těm, kdo jsou pozváni na svatbu Beránkovu. (Zj 19,9)*

To jsou ti, kdo zakoušejí tuto Beránkovu vládu ve svých životech již nyní, v současnosti. Nejen, že mluví o této vládě, ale je to jejich každodenní zkušenost. Ti budou součástí nového, nebeského Jeruzaléma, kde:

3. Beránek bude světlem a chrámem (vším)

◆ *Avšak chrám jsem v něm nespáčil: Jeho chrámem je Pán Bůh všemohoucí a Beránek. To město nepotřebuje ani slunce ani měsíc, aby mělo světlo: září nad ním sláva Boží a jeho světlem je Beránek. (Zj 21,22–23)*

Toto jsou jenom některé z projevů Beránkovy vlády. Chtěl jsem, abychom si je připomněli, protože si připomínáme Velikonoce, kdy byl tento Beránek obětován a vzkříšen.

Připomínejme si Beránka Božího při Památce Páně. Kdykoliv slavíme Večeři Páně, tak je to příležitost dívat se na Božího Beránka. Už ho nevyhlížíme jako ve Starém zákoně – proto už také neslavíme Velikonoce jako ve Starém zákoně. Ale připomínáme si naplnění starozákonních zaslíbení a vyhlížíme jeho druhý příchod.

Dávejme dobrý pozor na to, aby se neděle vzkříšení nestala náboženským dnem, který budeme slavit jednou za rok, ale kéž je to realita našich **každodenních** shromáždění a našeho **každodenního** chození s Bohem. Prvního dne v týdnu se scházíme proto, abychom si připomínali, co Kristus udělal, proto ať je na našich životech stále patrná jistota a radost, protože Ježíš žije. A s nimi také

naděje a víra, protože přijde znovu pro svou církev.

Slavme Velikonoce s novým kvasem – žijme každý den jako vykoupené děti Boží. Už se nebudeme vracet ke starým věcem a hříchům, ale v novotě života se budeme radovat z našeho milého Spasitele a Pána. Amen.

– Jaroslav Kernal –

AUTORITA PÍSMÁ

Mezi lidmi se vyskytuje mnoho dezinformací ohledně křesťanů a jejich základního učení, Písma svatého a jeho příkazů. Často slyšíme různé hlášky ve stylu: „Nebýt církve, nebylo by žádné Písmo,“ „hlavní autoritou je církev, ne Písmo,“ „první církev měla jen ústní tradici, která byla vrchní autoritou, neznali žádné Písmo a tradice byla teprve postupně zapisována,“ „Písmo není nějaká systematická křesťanská výuka,“ „Bible vznikla ve 4. století“ a podobné nepřesnosti.

V tomto příspěvku bych rád ukázal vztah Ježíše, apoštolů a prvních církví k autoritě svatých Písem a uvedl alespoň pár základních citací z těch mnoha desítek, které se tohoto tématu týkají.

Na závěr chci uvést svědectví apoštola k tomu, že pravidlo „sola scriptura“ ve smyslu plnosti a dostatečnosti Písma pro osobní čtení a osobního promlouvání Písma svatého ke každému člověku je velmi důležitý princip, pravdivý a funkční (přesto, že sám jsem spíše zastánce důkladného poučení z církevní tradice a neopakování stále stejných chyb).

Ježíš a Písmo

Ježíš přišel naplnit písmo

Od začátku do konce evangelia nás ani jeden evangelista nenechává na pochybách o tomto tématu a všichni svědčí o tom, že vše, co Ježíš dělal a co se s Ním dělo, bylo naplněním Písma svatého. Jako příklad uveďme jeden citát z úvodu Markova evangelia:

8 ZÁPAS O DUŠI

◆ *Počátek evangelia Ježíše Krista, Božího Syna. Jak je napsáno v Prorocích: „Hle, já před tvou tvář posílám svého posla, jenž připraví tvou cestu před tebou.“ „Hlas volajícího na poušti: Připravte Pánovu cestu! Napřímujte jeho stezky!“ (Mk 1,1–3)*

Ježíšovi učedníci byli Židé, a když později sepisovali zprávu o Ježíši, tak jim vše, od počátku až do konce, svědčilo o tom, že se naplnila Písma. Stejně to pochopil i apoštol Pavel, vzdělanec v Písmech:

◆ *Předal jsem vám totiž především to, co jsem také přijal: že Kristus zemřel za naše hříchy podle Písem a že byl pohřben a třetího dne byl vzkříšen podle Písem. (1 K 15,3–4)*

Ježíš sám vydal svědectví o Písmu ve stejném smyslu – Písmo svaté svědčí o Něm samotném.

◆ *A sám Otec, který mě poslal, o mně vydal svědectví. Vy jste nikdy neslyšeli jeho hlas ani neviděli jeho tvář. A jeho slovo ve vás nezůstává, neboť nevěříte tomu, koho on poslal. Zkoumáte Písma, neboť se domníváte, že v nich máte věčný život, a ona svědčí o mně. (J 5,37–39)*

Když Ježíš vyučuje apoštoly, učedníky i zástup o sobě a svém díle, nevyučuje je nějaké svoje nové nápady, do té doby neznámé, ale vyučuje je Písmo, vyučuje je o tom, že přišel, aby se právě na něm naplnilo Písmo.

◆ *Tehdy vzal k sobě těch dvanáct a řekl jim: „Hle, jdeme vzhůru do Jeruzaléma a tam se Synu člověka naplní všechno, co je napsáno skrze proroky. Neboť bude vydán pohanům a bude ze-směšněn, pohaněn a poplíván. Zbičují ho a zabijí, ale třetího dne vstane z mrtvých.“ Oni však nic z toho nepochopili. To slovo bylo před nimi skryto a nerozuměli, co bylo řečeno. (Lk 18,31–34)*

Až později učedníci pochopili proroctví Písma o Ježíši, přijali je a uvěřili jim.

◆ *Tehdy jim řekl: „Toto jsou slova, která jsem k vám mluvil, když jsem ještě byl s vámi, že se musí naplnit všechno, co je o mně napsáno v Mojžíšově zákoně, v Prorocích a v Žalmech.“ Tehdy jim otevřel mysl, aby rozuměli Písmům, a řekl jim: „Tak je to napsáno a tak musel Kristus trpět a třetího dne vstát z mrtvých a v jeho jménu musí být kázáno pokání a odpuštění hříchů všem národům, počínaje od Jeruzaléma. A vy jste toho svědkové. A hle, já na vás pošlu zaslíbení svého Otce. Vy však zůstaňte ve městě Jeruzalémě, dokud nebudete oblečeni mocí shůry.“ (Lk 24,44–49)*

Ježíš vyučoval a citoval Písmo

Od počátku do konce Ježíš cituje Písmo, vyučuje Písmo. Najdete desítky míst, kde Ježíš mluví o Písmu, o tom, co je napsáno o Něm či o životě.

◆ *A tak přišel do Nazaretu, kde byl vychován, a podle svého zvyku vstoupil v sobotní den do synagogy a povstal, aby četl. Byla mu tedy podána kniha proroka Izajáše, a když knihu otevřel, nalezl místo, kde bylo napsáno: „Duch Pánův je nade mnou, protože mne pomazal kázat evangelium chudým; poslal mne uzdravit zdrcené v srdci, vyhlásit propuštění zajatým a prohlédnutí slepým, propustit zdeptané na svobodu a vyhlásit Pánovo milostivé léto.“ (Lk 4,16–19)*

Při prvním veřejném vystoupení doma čte Ježíš ze zaslíbení Nové smlouvy, z proroctví Izajáše. Vyhledal si místo, které bylo napsáno o Něm v té nové smlouvě, místo, které se týkalo právě jeho služby.

Ještě před tím byl Ježíš vyveden na poušť a vystaven útokům pokušitele.

◆ *Tu k němu přistoupil Pokušitel a řekl: „Jsi-li Boží Syn, řekni, ať se z tohoto kamení stanou chleby.“ Ale on odpověděl: „Je psáno: ‚Nejen chlebem bude člověk živ, ale každým slovem, které vychází z Božích úst.‘“ (Mt 4,3–4)*

A tak odpovídá několikrát po sobě. Při své obraně se neodkazuje na člověka, neodkazuje se na Otce, ani sám na sebe, ale odkazuje na svaté Písmo jako autoritu, které se drží.

◆ *Nemyslete si, že jsem přišel zrušit Zákon nebo Proroky. Nepřišel jsem je zrušit, ale naplnit. Amen, říkám vám: Dokud nepomine nebe a země, nepomine ani nejmenší písmenko, ani jediná čárka ze Zákona, než se všechny ty věci stanou. Proto, kdokoli by zrušil jedno z těchto nejmenších přikázání a tak by učil lidi, bude v nebeském království nazýván nejmenším. Ale kdokoli by je plnil a učil, ten bude v nebeském království nazýván velkým. (Mt 5,17–19)*

Ježíš vydává o Písmu jasné svědectví. Z evangelií je zřejmé, že Ježíšovo učení stálo na Zákonu a prorocích, že bral vážně i spisy.

◆ *Ode dnů Jana Křtitele až dosud nebeské království snáší násilí a násilníci ho uchvacují. Neboť všichni Proroci i Zákon až po Jana o tom prorokovali. (Mt 11,12–13)*

Z několika míst Písma je zjevné, že Ježíš bral vážně knihu rodů a docela opravdu si myslel, že to, co je v ní napsáno, je realita a právě tak se na ní odvolává. Podle mnoha citací Písma to vypadá, že Ježíš byl kreacionista, biblický fundamentalista a evoluční psychologii moc neznal.

◆ *Ježíš jim tedy odpověděl: „To přikázání vám napsal kvůli tvrdosti vašeho srdce. Ale od počátku stvoření je Bůh ‚učinil muže a ženu.‘ Proto člověk opustí svého otce i matku a přilne ke své manželce. A ti dva budou jedno tělo, takže už nejsou dva, ale jedno tělo. Co tedy Bůh spojil, ať člověk nerozděluje.“ (Mk 10,5–9)*

Apoštolové, učedníci a autorita Písma **Učedníci očekávali zaslíbení Písma**

Ježíšovi učedníci byli Izraelité, takže samozřejmě věřili Písmu. Očekávali zaslíbení Písma svatého, té Nové smlouvy. Při

prvním setkání někteří rozpoznali, že o Ježíši svědčí Písmo.

◆ *Filip našel Natanaela a řekl mu: „Našli jsme toho, o kterém psal Mojžíš v Zákoně a proroci – Ježíše, syna Josefova z Nazaretu!“ (J 1,44)*

Mnoho věcí, které Ježíš podle Písma udělal, nebo které se podle Písma staly, však učedníci nerozpoznali. Ta místa Písma rozpoznali až později, po vzkříšení, když si vzpomněli na to, co bylo napsáno a co o tom Ježíš říkal.

◆ *A když Ježíš našel oslátko, vsedl na ně, jak je napsáno: „Neboj se, dcero Siónu, hle, tvůj král přichází, sedě na hřibátku oslice.“ Jeho učedníci tomu však nejprve neporozuměli; ale když byl Ježíš oslaven, tehdy si vzpomněli, že to o něm je napsáno a že mu to učinili. (J 12,14–16)*

I ve chvíli vzkříšení učedníci stále nechápali Písmo a to, že se vše, co bylo napsáno v Písmech, muselo na Ježíši vyplnit.

◆ *Tehdy přišel Šimon Petr, který šel za ním, vešel do hrobu a spatřil položená plátina a roušku, která byla na jeho hlavě, položenou ne s plátny, ale zvlášť svinutou na jednom místě. Potom tedy vešel i ten druhý učedník, který přišel k hrobu první, a uviděl a uvěřil. (Ještě totiž nepochopili Písmo, že Kristus musí vstát z mrtvých.) (J 20,6–9)*

Učedníci uvěřili Písmu

Tepře když byl Ježíš vzkříšen, vysvětluje učedníkům, co se stalo a podle Písem muselo stát, otevírá jim Písmo.

◆ *On jim tedy řekl: „Ó nechápalí a srdcem pomalí věřit všemu tomu, co mluvili proroci! Copak Kristus nemusel vytrpět tyto věci a vejít do své slávy?“ A počínaje od Mojžíše a všech proroků vykládal jim ve všech Písmech, co bylo o něm. (Lk 24,25–27)*

A učedníci uvěřili. Čemu? Písmům samozřejmě, a slovu, které o něm Ježíš řekl.

◆ *On však mluvil o chrámu svého těla. Proto když vstal z mrtvých, jeho učed-*

10 ZÁPAS O DUŠI

níci si vzpomněli, že jim to říkal. A uvěřili Písmu a slovu, které Ježíš řekl. (J 2,21)

První církev a autorita Písma **Akce číslo jedna: Před sesláním** **Ducha svatého**

Ještě než vznikla první církev, po vzkříšení a nanebevstoupení Ježíše, se schází apoštolové, modlí se a prosí. V těch dnech povstal Petr a udělal to, co křesťané dodnes: odvolal se na Písmo.

◆ *Bratři, muselo se naplnit to Písmo, které Davidovými ústy předpověděl Duch Svátý o Jidáší, který se stal vůdcem těch, kdo zajali Ježíše. ... V knize Žalmů je přece napsáno: ‚Jeho příbytek ať zpusťne a ať není, kdo by v něm bydlel‘ a: ‚Jeho pověření ať přijme jiný.‘ Proto musí jeden z těch mužů, kteří s námi chodili po celý čas, kdy Pán Ježíš přebýval mezi námi, počínaje Janovým křtem až do toho dne, kdy byl od nás vzat vzhůru, být s námi svědkem jeho vzkříšení. (Sk 1,16.20–22)*

Už první rozhodnutí, které apoštolové učinili, učinili na základě Písma a toho, co v něm bylo napsáno.

Akce číslo dvě: Seslání Ducha svatého
Pár dnů na to, na den Letnic (výročí Zákona), nastalo vylití Ducha svatého. Poslechněme si opět Petrovo svědectví:

◆ *Petr však spolu s jedenácti povstal, pozvedl svůj hlas a promluvil: ‚Muži z Judska i všichni, kteří přebýváte v Jeruzalémě, toto ať je vám známo a vyslechněte má slova: Jistěže tito nejsou opilí, jak se domníváte. Vždyť je teprve třetí denní hodina! Ale toto je to, co bylo předpověděno ústy proroka Joele: ‚A stane se v posledních dnech, praví Bůh, že vylijí ze svého Ducha na veškeré tělo a vaši synové i vaše dcery budou prorokovat; vaši mladíci budou vídat vidění a vaši starci budou mít sny. Také na své služebníky a na své služebnice v těch dnech vylijí*

ze svého Ducha, a budou prorokovat. A ukázu zázraky nahoře na nebi a znamení dole na zemi, krev a oheň a oblaka dýmu. Slunce se obrátí v temnotu a měsíc v krev, než přijde ten veliký a zjevný Pánův den. A stane se, že kdokoli by zýval jméno Pána, bude spasen.‘“ (Sk 2,14–21)

Petr jednoznačně rozpoznává danou událost jako naplnění Písma a odvolává se opět na Písmo jako autoritu, která rozsuzuje, co se děje a zda je to v pořádku. Následuje kázání, prošípkované Písmem, na jehož základě se obrátilo 3000 lidí.

Akce číslo tři: Petr a Jan na **schodech chrámu**

Petr nenese zlatou korunku ani zlatý pečetní prsten, takže když ho žebrák poprosí o pomoc, musí ho uzdravit z nevyléčitelné nemoci, což vyděsí všechny lid a způsobí obrovské pozdvižení.

Petr následně vydává svědectví o Ježíši, které opět podpírá Písmem.

◆ *Bůh však takto naplnil, co předpověděl ústy všech svých proroků: že Kristus bude trpět. Proto čiňte pokání a obraťte se, aby vaše hříchy byly smazány a přišly časy osvětlení od Pánovy tváře a aby poslal Toho, který vám byl předem kázán, Ježíše Krista, kterého musí nebe držet až do časů nápravy všech věcí, o nichž Bůh mluvil od věků ústy všech svých svatých proroků. Mojžíš přece řekl otcům: ‚Pán, váš Bůh, vám vzbudí z vašich bratrů Proroka jako mne; toho budete poslouchat ve všem, cokoli vám řekne. A stane se, že každá duše, která by toho Proroka neuposlechla, bude vyhlazena z lidu.‘ Ano, také všichni proroci, kteří mluvili od Samuele a po něm, předpovídali tyto dny. Vy jste synové proroků a smlouvy, kterou Bůh uzavřel s našimi otci, když řekl Abrahamovi: ‚Ve tvém semeni budou požehnána všechna pokolení země.‘ Vám jako prvním vzbudil Bůh svého služebníka*

Ježíše a poslal ho žehnat vám, aby každého odvrátil od jeho nepravostí. (Sk 3,18–26)

A tak by se dalo pokračovat snad vším, co první církve zažila a co máme dodnes zapsáno ve Skutcích apoštolů: Následným chvalozpěvem z Písma a novým naplněním Duchem, Štěpánovým kázáním jenom z Písma, Filipovým vysvětlením Písma etiopskému komorníkovi, Pavlovými kázáními protkanými citáty z Písma, rozhodnutím apoštolů a starších podloženým Písmem, učedníky v Beroji, kteří se vši dychtivostí zkoumali Písma...

Z desítek míst Skutků je zjevné, že pro apoštoly a učedníky bylo Písmo stejným měřítkem, jako je pro křesťany dodnes, že pokud činili nějaké rozhodnutí, činili je buď přímo na základě Písma, nebo alespoň ve shodě s Písmem. Uvedu ještě alespoň jeden příklad navíc.

Akce číslo 4: Problém s pohany (nebo spíš s lidskou tradicí)

V Jeruzalémě povstali někteří ze sekty farizeů (to byli ti, co nebrali Písmo moc vážně a nadevše upřednostňovali svoje lidské tradice a nutili je jiným lidem). Petr pak vydal svědectví o kázání evangelia a o tom, že pohané uvěřili, stejně jako Pavel a Barnabáš. Pak povstal Jakub a řekl:

◆ *Bratři, poslouchejte mě. Šimon vyprávěl, jak Bůh poprvé pohlédl na pohany, aby z nich přijal lid svému jménu. A s tím se shodují slova proroků, jak je napsáno: „Potom se navrátím a znovu postavím stánek Davidův, který padl. Jeho trosky znovu postavím a pozdvihnu jej, aby zbytek lidí hledal Pána, i všichni pohané, nad nimiž je vyhlášeno mé jméno, praví Pán, jenž činí i všechny tyto věci.“ Bohu jsou známé od věků všechny jeho skutky. (Sk 15,13–18)*

Svědectví Ježíše a apoštolů o Písmu

Už jsem uváděl základní svědectví Ježíše o Písmu svatém, ze kterého je zjevné, jaké úctě, vážnosti a autoritě se těšilo Písmo v jeho očích:

◆ *Nemyslete si, že jsem přišel zrušit Zákon nebo Proroky. Nepřišel jsem je zrušit, ale naplnit. Amen, říkám vám: Dokud nepomine nebe a země, nepomine ani nejmenší písmenko, ani jediný čárka ze Zákona, než se všechno ty věci stanou. Proto kdokoli by zrušil jedno z těchto nejmenších přikázání a tak by učil lidi, bude v nebeském království nazýván nejmenším. Ale kdokoli by je plnil a učil, ten bude v nebeském království nazýván velikým. (Mt 5,17–19)*

Jednou za Ježíšem přišli saduceové (kteří moc nevěřili Písmům a některým věcem v nich) a dali mu přetěžkou otázku ohledně vzkříšení.

◆ *Ježíš jim však odpověděl: „Bloudíte, protože neznáte Písma ani Boží moc.“ (Mt 22,29)*

Zajímavé místo, které výstižně vysvětluje, proč lidé bloudí (a dodnes).

Podobný názor na Písmo měl i Pavel:

◆ *Pavel, služebník Ježíše Krista, povoláný apoštol, oddělený pro Boží evangelium, které Bůh předem zaslíbil skrze své proroky ve svatých Písmech, ... (Ř 1,1)*

◆ *Neboť vše, co bylo předem napsáno, bylo napsáno k našemu poučení, abychom skrze trpělivost a skrze potěšení Písmem měli naději. (Ř 15,4)*

Pavel jasně svědčí o Písmu a jeho autoritě a užitečnosti v jeho době. S tímhle svědectvím souhlasí desítky a desítky míst v evangelích či listech, která začínají:

...proto také v Písmu stojím...’, ‘Písmo totiž svědčí:...’, ‘...podle Písem’, ‘je napsáno, ...’, ‘... anebo si myslíte, že Písmo mluví naprázdno?’, ‘Neboť co říká Písmo?’, ‘Nevíte snad, co Písmo říká o...’, ‘Tak se naplnilo Písmo, které říká...’, ‘Jestliže vskutku plníte královský zákon podle Písma...’

Snad každou věc, kterou svatopisci sdělují, poctivě a dobře podkládají Písmem – jasně svědectví toho, že v době prvních

12 ZÁPAS O DUŠI

církvi mělo Písmo docela stejnou autoritu, jako má pro křesťany dnes.

Můžeme se také podívat na to, jakou autoritu přisuzoval proctvím v Písmu Petr:

◆ *Vězte především to, že žádné proctví Písma nespočívá v něčím vlastním výkladu. Proctví přece nikdy nepřišlo z lidské vůle, ale Boží svatí lidé mluvili, jak byli unášeni Duchem Svatým. (2 Pt 1,20–21)*

Následuje precizní výčet charakteru lidí, kteří se postaví nad Písmo, platný dodnes (viz 2 Pt 2,1nn). Takže Petr nakonec píše:

◆ *probouzím vaši upřímnou mysl, abyste pamatovali na slova předpověděná svatými proroky a na příkázání vydaná námi apoštoly Pána a Spasitele. (2 Pt 3,1–2)*

Sola scriptura

Sám mám velmi rád tradici a historii Božích církví k poučení a dokonce věřím, že k našemu poučení může sloužit historie toho, co by se rádo nazývalo „církví“ a není. Přesto uvedu jedno místo, které svědčí o tom, že Písmo obsahuje dostatek k vyučování a k dokonalosti člověka:

◆ *Zlí lidé a podvodníci však budou postupovat stále k horšímu – svůdci i svádění. Ale ty zůstávej v tom, čemu ses naučil a o čem jsi přesvědčen. Věz, od koho ses to naučil, a že od dětství znáš Svatá Písma, která ti mohou dát moudrost ke spasení skrze víru, jež je v Kristu Ježíši. Veškeré Písmo je vdechnuté Bohem a je užitečné k vyučování, k usvědčování, k napravování a k výchově ve spravedlnosti, aby byl Boží člověk dokonalý a vybavený ke každému dobrému dílu. (2 Tm 3,13–17)*

Z mého pohledu je tak Písmo spolu se zásadou „sola scriptura“ docela dostačující. Pokud někdo přijal věčný život a Ducha svatého, zná Písmo svaté, ví, co bylo o Ježíši napsáno dlouhé roky před tím, než přišel na svět a co o Něm svědčí

apoštolové, a poslouchá jejich učení, je to dostatečné k tomu, aby byl člověk dokonale vybavený k Božímu dílu.

Některé známé argumenty

zpochybnující autoritu Písma svatého
Ještě stojí za to trochu odpovědět na pár argumentů, často uváděných na podrytí autority křesťanských Písem.

„Bible vznikla ve třetím (čtvrtém, pátém...) století a vymysleli jsme ji my, předtím byla jen tradice.“

Dostatečně nesmyslný názor, který kroutí realitu k poslušnosti ideologie. Je pravda, že velká část Písma svatého se nejdříve tradovala a pak byla teprve zapsána. Ale skutečnost je taková, že celá Bible vznikla několik století před čtvrtým stoletím.

Asi 70 % Bible vzniklo dlouho před tím, než přišel Ježíš na svět a než se objevila církev. Někteří badatelé tvrdí, že knihu rodů sepsal pravděpodobně Mojžíš z knihovny, kterou posbíral. Jazykový styl prvních částí odpovídá době a místu, ve které žil Abram a je dost pravděpodobné, že tato část pochází jako písemná už z doby 2000 let před Kristem nebo je ještě starší. Většina knih dnes označovaných nepřesně jako „Starý zákon“ byla napsána mnoho století před Kristem.

U ostatních částí Bible – evangelia, Skutky, epištoly – se naprostá většina odborníků shoduje na tom, že byly napsány v prvním století, a to s vysokou pravděpodobností okolo poloviny tohoto století, tedy v opravdových počátcích prvních církví, kdy bylo na světě několik set svědků Ježíšova života a vzkříšení a mohli tak snadno kontrolovat pravost toho, co bylo napsáno.

„Ale Ježíš nám neodkázal žádné Písmo, ale církev a tradici.“

Tohle snad může napsat jen ten, kdo se lekl rodokmenů na začátku Matouše a dál už nečetl, protože to bylo moc dlouhé a nesrozumitelné. Kromě toho, že Ježíš se nespočetněkrát odkazoval na Písmo, stejně jako učedníci a apoštolové, kromě

toho, že Ježíš nepřinesl nějaká nová učení, ale přišel naplnit Písmo, kromě toho, že apoštolové sami napsali ten příběh naplnění Písma Ježíšem či dopisy prodchnuté citacemi z Písma, máme jako křesťané jednu knihu, kterou nechal napsat Ježíš osobně.

◆ *A v Pánův den jsem byl ve vytržení Ducha a uslyšel jsem za sebou mocný hlas, jako zvuk polnice, jak říká: „Já jsem Alfa i Omega, Ten první i poslední. Co vidíš, napiš do knihy a pošli sedmi sborům, které jsou v Asii: do Efezu, do Smyrny, do Pergamonu, do Thyatir, do Sard, do Filadelfie a do Laodikeje.“ ... „Neboj se. Já jsem Ten první i poslední, ten Živý. Byl jsem mrtvý, a hle, jsem živý na věky věků. Amen. A mám klíče pekla i smrti. Zapiš věci, které jsi viděl, a ty, které jsou i které se mají dít potom.“ (Zj 1, 10–11. 17–20)*
„Ale v době apoštolů měli jen Starý zákon a to se nás netýká, my jsme křesťané a máme Ducha (ještě lépe: jako jediní).“

Pěkný nesmysl pramenící nejspíše z neznalosti obsahu Písma a historie.

V době apoštolů i před ní měli samozřejmě nejen Zákon, ale i knihu rodů (stvoření světa, Noe, Abraham a tak), historické knihy, spisy (Žalmy, Píseň písní) a hlavně prorocké knihy.

„Ale to je přece Starý zákon, to se nás netýká, my jsme křesťané.“

Hmm. Zajímavý argument. O co je víc Zákon v Žalmech či Písní písní, než v Matoušově a Lukášově evangeliu? O co je víc Zákona v Danielovi, Izajášovi či Jeremjášovi než v listu Židům? Přes půlku Izajáše a Jeremjáše je Nová smlouva, nepíše se tam skoro o ničem jiném, než o Ježíši, Jeho smlouvě a zaslíbeních v Něm.

„Ale všechno to, co jsi uvedl, platí jen o Starém zákoně“

Jejej, když už teda někdo nepochopil, co je Zákon a ještě ke všemu starý a co

zákon není, pojďme se podívat na názor apoštola Petra:

◆ *Trpělivost našeho Pána pak mějte za spásu, jak vám také podle moudrosti, jež mu byla dána, psal náš milovaný bratr Pavel, jako to činí i ve všech ostatních epištolách, v nichž mluví o těchto věcech. Jsou v nich některá nesnadno srozumitelná místa, která nevědomí a nestálí lidé ke své vlastní záhubě překrucují, tak jako i ostatní Písma. (2 Pt 3, 15–16)*

Petr ve své době počítá Pavlovy dopisy mezi Písma. Uvádí zajímavé historické skutečnosti: Kromě toho, že už v té době existovala Písma, která známe pod označením „NZ“ tak už v té době existovali lidé, kterým byla autorita Písma k smíchu a kteří Písmo překrucovali ...

– cizinec –

LUTHER A KALVÍN o autoritě Bible

Všichni lidé seznámení s reformací šestnáctého století vědí, že jejím heslem bylo Sola Scriptura – „Jediné Písmo“. Tento výrok byl vyhlášen proti papeži, církevním otcům a konciliům. Lutherovo a Kalvínovo „pouze Písmo“ znamenalo přinejmenším čtyři věci:

1. nezbytnost Písma,
2. autoritu Písma,
3. dostatečnost Písma, a
4. jednoznačnost Písma.

Nezbytnost Písma

Pokud to vyjádříme negativně, tak Písmo je nezbytné, protože zaprvé, člověk je stvořen, a zadruhé, člověk je hříšník. Zaslepenost a temnota lidského srdce, kterou ovládá Satan své ubohé poddané a neschopnost lidí toužit po pravdě sami od sebe, dělají objektivní zjevení tím úplně nejnutnějším. Písmo je nezbytné pro uchování Božího Slova pro lidstvo v objektivní formě, která podává svědectví sama o sobě. Luther řekl, že mezi Božím

14 ZÁPAS O DUŠI

lidem nemá být pravidlem chytráctví nebo vševědoucnost, „ale slyšení, víra a setrvání ve Slově Božím, skrze které výhradně získáváme veškeré poznání, které máme o Bohu a svatých věcech. Nemáme si sami podle sebe určovat, čemu máme o Bohu věřit, ale poslouchat Ho a naučit se to od Něj.“

Bible je nezbytná. Musíme vidět Sola Scriptura jako popření i jako potvrzení. Je to popření toho, že by člověk bez Písma byl schopen pravdivě poznat Boha tak, jak by měl být poznán a je to potvrzení toho, že jenom z Bible můžeme přesně poznat Boha. Bez Bible člověk nemá absolutně žádné poznání toho, co ho může spasit. Pokud touží po spasení, musí se obrátit na napsané slovo Písma.

Kalvín vynakládá veškeré úsilí na to, aby zdůraznil, že pod oběma smlouvami, starou i novou, Bůh dal své Slovo napsat, aby mohl zaručit správné poznání o sobě samém bez jakéhokoliv výkladu kněží. Když tento reformátor mluví o apoštolech, kteří dostali pověření učit to, co přikázal Kristus, říká:

Toto ať je přísná zásada: žádné jiné slovo nemá být vykládáno jako Slovo Boží a nemá mu být dané místo v církvi, jen to, které je napsáno nejprve v zákoně a u proroků, a také ve spisech, co napsali apoštolové; a jediný oprávněný způsob, jak učit v církvi, je podle návodu a ustanovení Slova.

Kalvín říká jasně, že Kristus omezil službu apoštolů,

když jim přikázal jít a učit ne to, co si svévolně vykonstruovali, ale vše, co jim přikázal.

Bez Bible nemáme žádné zjevení od Boha, které je schopné spasit nás od hříchu a smrti. Sola Scriptura znamená nezbytnost Písma.

Autorita Písma

Autorita Bible je implicitně obsažena v její nezbytnosti. Písma jsou nezbytná, protože směrodatné sebezjevení Boha je

nezbytné pro lidi. Přesto musíme rozlišovat mezi autoritou a nezbytností. Současníci Martina Luthera přijímali nezbytnost Bible, ale bylo to právě jeho naléhání na její autoritu, které je přivedlo do vážného konfliktu s reformátorem. Lutherovo sola Scriptura bylo revoluční, protože dávalo Bibli absolutní autoritu – nad papežem, otcí a koncily. Tento urážlivý princip byl „Sola Scriptura“ – pouze Písmo. Luther nebyl spokojen s vírou v relativní nezbytnost Písma. Pro něj byla Bible tou jedinou autoritou:

V církvi je jediným vládcem Boží Slovo. Musíme rozsuzovat podle Bible.

Musíme hodnotit a posuzovat všechny divy a zázraky ve světle Božího Slova, abychom se přesvědčili, zda jsou podle něj a zda se s ním shodují.

Ať už stál proti Římu nebo entuziastům (pozn. překl.: více než Boží slovo poslouchají a následují vlastní zážitky), Luther nikdy nepolevil ve vyhlašování principu jedině Písmo.

Podobně ani Kalvín netoleroval podřízenost Slova lidským autoritám. Znakem církve – vlastně nutným předpokladem pravdivé církve – byla vláda Slova. Kalvín prohlašuje:

Protože církev je Kristovým královstvím a On vládne jen skrze své Slovo, zda by to potom nemělo být jasné všem lidem, jak lživá jsou tvrzení, že království Krista (si můžeme představit i bez Jeho žezla (to znamená bez jeho svatého Slova)?

Oběma reformátorům bylo více než jasné, že člověk chce být nezávislý. Chce být soudcem nad tím, co je mu představeno jako zjevení. Slovo Boží nepřichází k člověku takovým způsobem, aby uznalo jeho svévolnou samosprávu. Spíše přichází tak, že odmítá jeho autoritu a shazuje jeho domyšlivé pokusy mít poslední slovo. Kalvín viděl pokus o udržení nadřazenosti a priority církve nad Slovem jako rouhavou bezbožnost. Jak prohlašuje

Pavel, církev je založena na učení apoštolů a proroků. Nemůžeme mluvit tak, jako kdyby matka měla vděčit dceři za své vlastní narození. Kalvín pochopil, že svržení vlády Slova znamená totéž jako svržení vlády samotného Krista.

Moderní pohledy na autoritu neodrážejí stanovisko Luthera ani Kalvína. Ale obzvlášť zajímavé je to, že když tiito dva synové Pavla bránili pravdu, již předem očekávali mnohé z těchto pohledů. Jak již bylo řečeno, někteří si dnes přejí hovořit o Kristu jako o nejvyšší autoritě, zatímco odmítají autoritu Slova. Nicméně Kalvínův pohled je, že Kristus autoritativně vládne ve Slově a skrze Slovo, a nikdy ne bez něj. Stejně je to s těmi, kteří prohlašují přímé vládnutí Ducha. Vláda Ducha bez Slova nebo namísto Slova by byla příliš nejasná a nestálá. Kristus připojil Ducha ke Slovu, aby předešel takové nejistě a kolísavé vládě. Slovo a Duch patří k sobě – neoddělitelně k sobě.

Ti, kteří nabízejí model s více zdroji autority, by udělali dobře, kdyby poslouchali Lutherovo „sola“. Stejně jako Kalvín, i on odmítl myšlenku, že Písma jsou vytvořena církví a ne naopak:

Církev je postavena na slově evangelia, které je Slovem Boží moudrosti a moci. Církev Boží je udržována Slovem Božím.

Ve skutečnosti církev vděčí za svou existenci Slovu a je udržována stejným způsobem. Luther by se také dlouho nezdřoval s argumentem chytráků, kteří odvodili nadřazenost církve nad Slovem od údajného vytvoření kánonu církví. Nenapodobitelný Lutherův citát nemůže zůstat nezmníněný:

Jaký honosný argument! Schvaluji Písmo. Proto jsem nadřazen nad Písmem. Jan Křtitel rozeznává a vyznává Krista. Ukazuje na Něho prstem. Proto je nadřazen nad Kristem. Církev schvaluje křesťanskou víru a doktrínu. Proto je nad nimi nadřazená.

Zajisté zde není třeba nic dodávat. Pro Luthera a Kalvína znamenalo sola Scriptura absolutní autoritu Bible. Jejich postoje jsou pouze odrazem Pavlova a proto by měl být i naším.

Dostatečnost Písma

Přicházíme k dostatečnosti Písma. Znovu, tato vlastnost je neoddělitelně spojena s předchozími dvěma. Myšlení člověka není porušeno jen částečně, ale úplně. Není možné, aby člověk doplňoval svými myšlenkami Boží zjevení. Nezbytnost Bible se vztahuje na všechny lidi; autorita Bible se vztahuje především na autonomní domýšlivost Říma a entuziasty; dostatečnost Slova popírá pokusy o dodatky ze strany filozofů a katolíků.

Sola Scriptura bylo popření jakéhokoliv míchání slov lidských se Slovem Božím. Duch svatý je přítomen v zjevení Slova. Veškeré učení, které nesouhlasí s Písmem, má být odmítnuto, „i když sněžilo zázraky každý den“, řekl Luther. Luther neopovrhoval náboženskými vyznáními víry, ale přijímal je jednoduše proto, že měla biblický obsah. Věrnost Slovu byla pro Luthera měřítkem nejen na církevní vyznání, ale rovněž na teology. I když se sám, stejně jako Kalvín, opakovaně odvolával na rané teology, neskládal jim hold, když jejich učení odporovalo Písmu. Tento reformátor prohlásil:

Nebudu poslouchat církev nebo otce nebo apoštoly, pokud nepřinesou a nebudou učít čisté Slovo Boží.

Písma jsou dostačující. Luther se rád odkazoval na teology, pokud pomáhali porozumět Písmu. Avšak nikdy nepřipouštěl žádnou představu, že by se do Písem mělo něco přidávat.

Koncil nemá žádnou moc stanovit nové články víry, i když je Duch svatý přítomen. Ani apoštolský koncil v Jeruzalémě nezavedl nic nového, co se týče víry ... Koncil má právo – a je i jeho povinností jednat takto – zakázat a odsoudit nové články víry,

16 ZÁPAS O DUŠI

teré nejsou v souladu s Písmem a biblickou vírou ...

Kalvín zastává totéž, když říká:

Navíc o těch, kteří opustili Písmo a představují si nějaký způsob, jakým přijdou k Bohu, o těch ani netřeba smýšlet tak, že byli uvedeni v omyl, ale spíše, že byli uneseni šílenstvím. Nebo nedávno povstali někteří nestálí muži, kteří s obrovskou sebestředností vyvyšují učitelský úřad Ducha Svatého, opovrhují jakýkoli čtením a smějí se jednoduchosti těch, kteří, jak to vyjadřují oni, stále následují mrtvé a slabé slovo.

Tito fanatici, kteří se odvolávali na Ducha místo na Slovo, takto ukázali, jak opovrhují Slovem. Zapřeli dostatečnost a dokonalost Slova. Avšak Duch se projevuje v souladu s Písmem, protože Slovo a Duch patří neoddělitelně k sobě.

Dnes mnozí přikládají autoritu charismatickým zkušenostem a jiní přisuzují autoritu nějaké filozofii nebo psychologii místo Slovu. Znovu musí být řečeno, že Slovo je dostačující. Nepotřebuje žádné dodatky papežů, teologů, koncilů nebo institucí. Nepotřebuje žádné dodatky nadšených blouznivců, kteří se zabývají svými vlastními osobními zjeveními a viděními. Nepotřebuje dodatky vědců, psychologů či filozofů. Písmo je dostačující.

Srozumitelnost Písma

Hovořili jsme o nezbytnosti, autoritě a dostatečnosti Písma. Nyní přicházíme ke srozumitelnosti nebo zásadní jasnosti Bible. Pokud je nutnost postavena proti racionalismu, autorita proti katolicismu a entuziasmu, a dostatečnost proti eklektizmu, tak potom je srozumitelnost Písma zaměřena na klerikalizmus a profesoriismus (pozn. překl.: tedy že Bibli může rozumět jen omezený okruh církevních vzdělanců). Řím omezil Slovo na sféru církevních odborníků. Luther a Kalvín roztrhli řetězy, které držely Bibli na stole filozofů a dali Slovo Boží i těm nejprostším

rolníkům. Luther ve svém komentáři k Žalmu 37 řekl:

Na světě není žádná kniha, která by byla napsána jasněji než Písmo svaté; ve srovnání se všemi ostatními knihami je jako Slunce vedle všech ostatních světél.

Luther obvinil papežství ze zatemňování přirozené záře Slova a vytváření překážek tomu, aby lidé spatřili jednoznačnou pravdu. Namítal:

upírají Písmu jeho jednoduchý, prostý a stálý význam; zaslepují naše oči, abychom se motali a ztratili každý hodnověrný výklad. Jsme jako očarovaní nebo oklamání lidé, zatímco oni si s námi hrají jako hráči se svou kostkou.

Erasmus nebyl o nic lepší. V Lutherových očích se velmi zmýlil, když prohlašoval, že mimo „předpisů určených k usměrnění našeho života“ je Bible na mnoha místech nejasná a neprůniknutelná. Ve své knize „O nesvobodné vůli“ si Luther stěžuje:

Právě takovými strašáky Satan zaplašil lidi od čtení svatých Písem a vytvořil dojem, že Písmo svaté je hodné opovržení ...

Nesmíme si ale myslet, že srozumitelnost Písem je v nesouladu s protestantským důrazem na pečlivý výklad Slova. Všimněte si Kalvínovy poznámky, která se na ni vztahuje:

Protože bychom měli být spokojeni se samotným Slovem Božím, jakou roli plní každodenní poslouchání kázání nebo i samotný úřad pastora? Zda nemá každá osoba možnost číst Bibli? Ale Pavel připisuje učitelům roli rozdělování nebo krájení, jako když otec dával jídlo svým dětem, rozděloval chléb a krájel ho na malé kousky.

Služebník Slova se musí snažit, aby byl učencem. Kalvín prohlašuje:

Nikdo nikdy nebude dobrým služebníkem Slova Božího, pokud nebude nejdříve učencem.

Jako kdyby Kalvín hovořil o dnešních dnech, když říká:

Kolik služebníků můžeme vidět, co se pouze povrchně podívali na svaté Písmo a vyznají se v něm naneštěstí tak uboze, že s každou novou myšlenkou změní své názory.

Navíc, nejenže nás srozumitelnost Písma nesmí vést do akademické lhůstivosti, ale nesmí nás ani vést ke smýšlení, že bez pomoci Ducha, můžeme přijít na pravdivý smysl Božího Slova. A nakonec si ve vztahu ke srozumitelnosti Písma nesmíme myslet, že tu obhajujeme úplnou srozumitelnost Slova. Jasnost Písma se vztahuje na základní nebo podstatnou srozumitelnost. V Slově jsou věci, které se nepodařilo vyzkoumat ani těm nejlepším dětem Božím. Ale díky milostivé službě Ducha je to, co je nutné ke spasení a zbožnosti, jasné a srozumitelné.

Přístup reformátorů k Bibli

Obecně můžeme říci, že současná teologie připisuje svrchovanou autoritu nějakému bohu a Bibli dává pouze relativní autoritu. Současná teologie otevřeně odmítá dát absolutní autoritu Bibli, protože tvrdí, že má strach tak učinit, protože by to znamenalo okrást Boha o Jeho svrchovanou autoritu. Ale my jsme viděli, že pro Lutheera a Kalvína neznamenal sola Scriptura o nic méně, než absolutní autoritu Bible. Oba reformátoři viděli Písmo jako takové, které si zaslouží pozici absolutní autority – není na místě Boha, ale je vyjádřením samotné Boží mysli. Z tohoto důvodu Luther a Kalvín volají moderní církev zpět k absolutní autoritě neomylné Bible jako Slova Božího v církvi a ve světě.

Pokud současná teologie připisuje svrchovanou autoritu Bohu na úkor Bible, dnešní „evangelikalizmus“ připisuje svrchovanou autoritu zážitkům při uctívání na úkor Slova. Luther a Kalvín nepřetržitě bojovali proti domýšlivosti Říma, který tvrdil, že je v přímém spojení s Duchem přes papeže a církevní koncily. Řím

připustil, že Duch promluvil v Bibli a skrze Bibli, ale tvrdil, že toto nebylo to konečné místo, kde působil Duch. Jak bylo ukázáno již dříve, Luther zpochybnil právo koncilů stanovovat nové články víry. Navíc, Luther a Kalvín museli bránit absolutní autoritu Bible proti entuziastům, kteří se chlubilí přímým zjevením od Ducha.

Dnes věci zázračně, věci neobvyklé, věci pragmaticky „užitečné“ určují způsob, jakým mnozí přistupují ke Slovu, takže to, co najdou, je jen potvrzením jejich zážitků. Heslo: „Člověk, který má zážitek, se nikdy nemusí bát člověka, který má argument,“ je velmi nebezpečné a protikřesťanské. Zázrak, „změněný život“, může být použit jako konečný „důkaz“, který umlčuje všechny argumenty a obviňuje z odporování Duchu ty, kteří chtějí projevit zdrženlivost. Ale pokud nějaký postoj není v souladu s Bibli, je nesprávný – bez ohledu na zážitek. Luther trval na tom, že to, co nesouhlasí s Písmem, má být odmítnuto, „i kdyby skrze to zázraky sněžily každý den“.

Luther a Kalvín jsou výzvou pro současnou teologii i „evangelikalizmus“ v jejich praktické oddanosti autoritě Písma. Buďte svědky skutečně obdivuhodné námahy těchto reformátorů ve vysvětlování Slova, v kázání, učení a souhrnných mnohasvazkových písemnostech. To nám ukazuje na nesmírný kontrast s většinou dnešní teologie a kázání. Bible je v moderní teologii a v kázání ostudně zanedbávána. Zkoumejme takzvané evangelikální kázání. Můžeme se zde setkat s pseudodramatizmem. Můžeme slyšet nařizení a příkazy, které drtí Boží lid na prach. Můžeme poslouchat až chorobně šikovné fráze, které kloužou z jazyka kazatele s největší lehkostí. Ale kde je ta důsledná exegeze textu? Kde je to velké břemeno předat odkaz z nějaké části Písma? Konečně, není náš postoj ke Slovu vidět více v tom, co s ním děláme, než v tom, co o něm tvrdíme? Oddělili

18 ZÁPAS O DUŠI

jsme Ducha od Slova v našem bláznivém nápadu, že učenost na straně služebníka Božího má být podřízena emočnímu přídavku, který nazýváme „spiritualita“? Jestliže skutečně věříme, že Slovo a Duch jsou neoddělitelné, nemělo by to být vidět ve vysoké kvalitě exegeze a výkladu? Opravdu učená práce obou, Luthera i Kalvína, klade nad kvalitu všech současných kazatelů otazník. Bible je naprosto nezbytná, jediná autorita, zcela dostačující a skrze službu Ducha zásadně srozumitelná.

– J. W. Robbins –
www.trinityfoundation.org

EVOLUČNÍ TEORIE a křesťanství – jde to dohromady?

Ještě během studií na Masarykově univerzitě jsem se zúčastnil několika studentských mší v katolickém kostele a už tehdy se mi zdálo, že bratři katolíci tak úplně nevěří ve stvoření světa, jak jsem mu při čtení prvních kapitol knihy Genesis rozuměl já, ale že uvažují o evoluci, aniž by jim to činilo nějaké potíže. Postupně jsem nabyl dojmu, že většina katolíků uznává platnost evoluční teorie a snaží se ji „skloubit“ s křesťanskou vírou, zatímco evangelikálové mají sklon evoluční teorii odmítat a mnohem více jich věří v přímé stvoření Bohem. I tohle byl jeden z důvodů, proč jsem se nestal katolíkem, ale protestantem.

Jsem totiž z těch, kteří na základě prozkoumávání nejruznějších poznatků a vědeckých faktů prodělali přerod z přesvědčeného ateisty na věřícího křesťana. Klíčovou roli v mém životě hrálo určité zpochybnění či „znejistění“ evoluční teorie a poznání, že stvoření světa Bohem nemusí být nutně nesmyslnou pohádkou, jak se to nevěřícímu člověku může na první pohled jevit. Dnes dám v otázkách vzniku světa a původu života víc na Bibli

než na teorie evolučních biologů. Přitom biologii jako vědu beru vážně, vždyť jsem sám vystudoval přírodovědeckou fakultu a biologii společně s chemií učím na gymnáziu. Chcete-li, můžete mě zařadit do tábora kreacionistů, i když mám tu a tam k jejich argumentaci své výhrady. Po svém obrácení jsem ještě mnoho let žil mimo církve, nakonec jsem ve svých dvatřiceti letech vstoupil do Církve bratrské.

Otázkami evoluce a stvoření se zabývám s různou intenzitou od roku 1992 a toto téma mě stále silně přitahuje. Bylo už napsáno mnoho knih a článků přinášejících odborné argumenty a přírodovědecké důkazy pro i proti evoluci, každoročně vycházejí další. Nechci se však dívat na evoluci, resp. stvoření, z pohledu přírodních věd. Nebudu řešit, zda je evoluční teorie dobrá nebo špatná, pravdivá nebo mylná, dokázaná nebo vyvrácená. Nanejvýš se v této jediné větě přiznám k názoru, že je to teorie na první pohled ohromující, nicméně po bližším prozkoumání velmi problematická. Jde o to, jakým argumentům a jakým důkazům člověk přikládá větší váhu a které ze všech těch neuvěřitelných věcí je ochoten připustit. A že nakonec jde především o víru, víru ve stvoření stejně jako víru v evoluci, dokumentuje fakt, že ani mezi odborníky nepanuje v otázkách původu života shoda, ale že zastávají velice rozdílné, rozmanité a často dokonce protichůdné názory.

Mám v úmyslu zjistit, zda mohu jako křesťan, jenž přijal Bibli za slovo Boží, které je pravdivé, bez obav a výčitek přijímat také vědeckou evoluční teorii, jak o tom píše a přednáší například známý katolický kněz a biolog Marek Orko Vácha, nebo jestli se pohled Písma a evoluční vědy vzájemně natolik vylučují, že bude nutné jedno z toho zavrhnout. Odpovědi hledám v Bibli, argumentuji biblickými texty a důkazy z oblasti přírodních věd mě pro tuto chvíli tolik nezajímají. Je tu ovšem jeden zásadní problém, otázka,

na kterou se ve své skromnosti neodvažují odpovědět: Rozumím biblickým textům správně?

Bůh a evoluce

V Církvi bratrské se lze setkat s lidmi, které problematika evoluce (ve vztahu ke křesťanství) nějak zvlášť netrápí nebo jí příliš nerozumí, a tak se tím ani nezabývají. Jiní evoluci odmítají, ale jsou tu také stoupenci evoluční teorie nebo její teistické formy. K těm proevolučně zaměřeným patří i bratr Pavel Javornický, jemuž nedávno vyšla kniha s názvem „Když se věda s vírou nehádá“. Za byla hlavním impulsem k napsání tohoto příspěvku.

Pavel Javornický se v závěru knihy pokusil rozdělit lidi do pěti kategorií podle toho, jaké stanovisko k víře v Boha a k evoluci zaujímají. O třetí skupině píše: *„Jiní věří pevně v doslovné podání Bible, je tedy ve vztahu k biologii ‚kreaionalista‘ se všemi důsledky. ... Takový člověk bude mít ovšem neustálé problémy, když uslyší o něčem z přírodních věd, co ‚neharmonizuje‘ s jeho přesvědčením. Cožpak on, ale jeho děti budou mít zbytečné problémy ve škole a při vyšších studiích. A to je podle mého názoru zbytečné.“*

Sám autor se pak řadí do páté skupiny: *„A je tu i ten, jehož víra je pevně zakotvena v Bibli, světil svůj život na zemi i ve věčnosti Ježíši Kristu, ale jeho víra se s vědou nehádá. Naopak, poznává krásy toho, co věda odkrývá, a nebojí se, že ho to připraví o víru.“*

Vážně je lepší, když křesťané a jejich děti přijmou vědeckou evoluční teorii jako fakt a vyhnou se tak „zbytečným problémům“? Skutečně se pak nebudou muset bát, že je „to připraví o víru“? A není snaha skloubit evoluční teorii s Bibli a tím se vyhnout „zbytečným problémům“ jen pohodlnější cestou, která by však mohla vést i do záhuby?

Naříklad pro mnohé rozumově založené křesťany, k nimž patřím i já, bylo

odmítnutí evoluční teorie cestou k přijetí Boha. Boha jako Stvořitele. Kdyby se potvrdila platnost evoluční teorie, mnohé by pro nás ztratilo smysl a možná bychom za nějaký čas dospěli k závěru, že k vysvětlení čehokoli vůbec Boha nepotřebujeme. Možná bychom se nechali oklamat, že Bůh neexistuje a že Jeho jednání v našich životech bylo jen zdání, souhra okolností a náhod. Pokud ztratíme pro naši víru rozumové argumenty, potom se máme čeho obávat.

Možná že v knize Genesis nejsou nejdůležitější informace pro naši spásu, ale je tam zápletka příběhu, který se line celou Bibli, příběhu obyvatel planety Země a jejich Stvořitele. A tato zápletka byla definitivně rozuzlena až smrtí a vzkříšením Ježíše Krista. Genesis je základním stavebním kamenem celého křesťanství. Pohně s ním a celá křesťanská víra se zhroutí jako domeček z karet.

Člověk má před sebou na jedné straně biblickou zprávu o stvoření a na straně druhé vědeckou teorii evoluce. Na první pohled jsou obě vysvětlení vzniku světa v rozporu. Vždy, když se někdo pokusil tyto rozpory odstranit, pravděpodobně si předem vybral jedno z vysvětlení (třeba i podvědomě), kterému dal přednost. Potom buď přizpůsoboval vědecké teorii doslovnému chápání Bible a „vědecky“ se snažil Bibli dokázat, nebo přijal za svou evoluční teorii a té přizpůsobil výklad biblických textů. Avšak význam textů knihy Genesis (ani jakýchkoli jiných textů v Bibli) nelze měnit tak, aby vyhovovaly moderním poznatkům přírodních věd. Význam biblických textů musí vyplývat z poutivé exegeze.

Pavel Javornický a další zastánci teorie **teistické evoluce** musí věřit tomu, co se já na dalších stránkách pokouším zpochybnit. Na základě citátů z Bible se snažím ukázat, že evoluční teorie a křesťanství nejdou dohromady a že stoupenci teistické evoluce přizpůsobují

20 ZÁPAS O DUŠI

Bibli přírodním vědám a rozpory mezi evolucí a Biblii zamlžují.

◆ *Ježíš řekl: „Kdybyste opravdu věřili Mojžíšovi, věřili byste i mně, neboť on psal o mně. Nevěříte-li tomu, co on napsal, jak uvěříte mým slovům?“ (J 5,46–47)*

Smrt – hlavní problém teistické evoluce

Evoluční teorie počítá se smrtí jako s něčím naprosto přirozeným, co vždy působilo v populacích organismů jako důležitý faktor přírodního výběru a regulace početnosti. Je-li člověk ateista, nemá s tím problém. Je-li ovšem křesťan, který bere Biblii vážně, ale současně uznává platnost evoluční teorie, musí nějak vysvětlit řadu biblických veršů, jako např.:

◆ *A Hospodin Bůh člověku přikázal: „Z každého stromu zahrady smíš jíst. Ze stromu poznání dobrého a zlého však nejez. V den, kdy bys z něho pojedl, propadneš smrti.“ (Gn 2,16–17)*

◆ *I řekl Hospodin Bůh: „Teď je člověk jako jeden z nás, zná dobré i zlé. Neřipustím, aby vztáhl ruku po stromu života, jedl a byl živ navěky.“ (Gn 3,22)*

◆ *Mzdou hříchu je smrt, ale darem Boží milosti je život věčný v Kristu Ježíši, našem Pánu. (Ř 6,23)*

Není-li člověk svázán „evoluční pravdou“, dávají mu uvedené verše jasný smysl. Bůh stvořil dokonalý svět bez hříchu a beze smrti. Když Adam a Eva neuposlechli jednoduchý Boží příkaz, vstoupil do světa hřích. Podle Božích pravidel musí být každý hřích potrestán, a to smrtí. Smrt se tak stala údělem Adama a Evy, všech jejich potomků, ale i „celého tvorstva“ (tzn. i zvířat). Země byla Bohem prokleta (Gn 3,17). Adam s Evou ale nezemřeli hned, přesto je z textu smrt patrná:

◆ *Hospodin Bůh udělal Adamovi a jeho ženě kožené suknice a přioděl je. (Gn 3,21)*

Prolitá krev zvířat, z jejichž kůže Bůh udělal suknice, byla jakousi kaucí, dočas-

ným výkupným za jejich životy. Obětování zvířat pak vidíme v celé historii Božího lidu, nicméně zvířecí životy, ani životy „spravedlivých“ lidí nemohly vykoupit hříchy světa a svět spasit. To mohla jen oběť nejvyšší – smrt Božího Syna, Ježíše Krista.

Jestliže ale dnešní svět povstal evolucí a všichni tvorové včetně lidí umírali i před tím, než Adam poprvé zhřešil, nemůže být smrt důsledkem hříchu. A jestliže smrt není „mzdou hříchu“, jaký by potom měla smysl smrt Kristova? O čem je potom křesťanství? Podívejme se, jak se k problému staví zastánci teistické evoluce, včetně katolické církve.

Nesmrtelná duše

Aby bylo možné věřit v evoluci, a tedy smrt a umírání zvířat i lidí ještě před Adamem, a zároveň bylo možné říci i o výše uvedených verších, že platí, bylo to vymyšleno takto: Tělesná smrt existovala vždy, byla přirozenou součástí života. Smrt, o které se mluví v Bibli jako o odplatě za hřích, je smrt duchovní. Kdo zemře duchovní smrtí, bude odloučen od Boha jako zdroje života.

Pavel Javornický k tomu píše:

Katolická církev učí, že duše člověka je „duchová duše“ bezprostředně stvořená Bohem (ne zplozena rodiči) a je nesmrtelná. Při smrti se oddělí od těla, nezaniká a znovu se spojí s tělem při konečném vzkříšení.

Papež Jan Pavel II.: „Tělo člověka i jeho intelekt se mohl postupně vynořovat z hmotné přírody, z evolučního dědictví. Nesmrtelnou duši („duchovou duši“) však vložil do člověka sám Bůh v jediném okamžiku.“

To je velmi pěkné vyjádření náhlého vzniku lidství, jak je líčí Bible (Gn 2,7) a jak k tomu ukazují i genetické „rekonstrukce“ lidského rodokmenu od Adama a Evy.“

Marek Orko Vácha ve své knize z roku 2004 píše o evoluce člověka:

V jedné chvíli se tak evoluce dostává k hranici, kdy Bůh dává těmto bytostem nesmrtelnou duši.

A opět Pavel Javornický:

Také naši předkové se objevili náhle na jednom místě (zřejmě v Africe). Odtud se rozšířili po celém světě. Jejich těla mohl Stvořitel připravovat po miliony let evolucí tzv. hominidů, ale jejich duše jsou vzácným originálem.

A jinde:

Biblicky orientovaný křesťan proto nemusí být pohoršen a odrazen všemi poznatky a úvahami o „živočišném původu člověka“. ... To ... „hnětení člověka Božíma rukama z hlíny“ je krásné řemeslnické a umělecké vyjádření komplikovaného děje vzniku člověka, který probíhal milióny let, aby byl zakončen vyvolením jediného páru, muže a ženy, Adama a Evy.“

Z výše uvedeného vyplývá, že Vácha, Javornický a další věří, že zvířata tuto nesmrtelnou duši nemají, ale že ta byla dána vyvolenému páru z populace „pre-adamitů“, tedy předků člověka, po té, co dosáhli určitého stupně evolučního vývoje. Tak se Adam a Eva stali prvními lidmi. Měli nesmrtelnou duši, ale i ta propadla smrti ve chvíli, kdy zhřešili. Je ale takový názor oprávněný? Kreationista Maciej Giertych, otec známého polského ministra školství, reaguje s humorem:

Obvykle se snažím odrazit jejich útoky otázkou: „Víme, že Kainovi bylo povoleno zabít a jíst obětní beránky, ale nebylo mu dovoleno, aby zabil svého bratra Ábela. Směl zabít a sníst svou babičku?“

Zkusme nyní na základě studia Bible odpovědět na tyto tři otázky: 1) Existuje něco jako „duchová“ či nesmrtelná duše? 2) Má duši jen člověk, nebo ji mají i zvířata? 3) Je trestem za hřích smrt duchovní, tělesná nebo obojí?

Ad 1) O duchové či nesmrtelné duši se nikde v Bibli nepíše. Je sice pravděpo-

dobné, že nějaké propojení duchovní podstaty člověka s jeho materiálním tělem tu existuje, ale z ničeho v Bibli nevyplývá, že by „duše“ byla od těla oddělitelná. Chápat verš Gn 2,7 jako vlození nesmrtelné duše do člověka (vlastně jeho evolučního předka) a vidět v tom náhlý vznik lidství je hodně odvážné, dokonce si myslím, že jde o herezi. Podívejme se na ekumenický a kralický překlad:

◆ *I vytvořil Hospodin Bůh člověka, prach ze země, a vdechl mu v chrápní dech života. Tak se stal člověk živým tvorem. (K – ... i byl člověk v duši živou.)*

Pro „duši“ je ve Starém zákoně nejčastěji použito hebrejského výrazu nepeš. Nejinak je tomu i v Gn 2,7. Základní význam pro nepeš je „mající život“ či „živý tvor“. Nový biblický slovník dokonce uvádí, že tento význam „jasně vyplývá z Gn 2,7“. O získání nějaké duchové duše, která by se mohla oddělit od umírajícího těla a nadále existovat, zde určitě nejde. Nelze to tak chápat ani z Gn 35,18 – snad proto použili ekumeničtí i kraličtí překladatelé namísto doslovného překladu, že „duše odchází“, opatrnějšího ale výstižnějšího výrazu:

◆ *Ve chvíli, kdy umírala a život z ní unikal, pojmenovala ho Ben-óni (to je Syn mého zmaru), ale otec ho nazval Ben-jamín (to je Syn zdaru).*

Výrazu nepeš se také nikdy neužívá o duchu zemřelého, na druhou stranu se někdy může vztahovat i k mrtvému tělu (Lv 19,28; Nu 6,6; Ag 2,13).

V některých textech označuje nepeš jedince (osobu), například:

◆ *Celkový počet těch, kdo vstoupili do Egypta s Jákobem, z jehož beder vzešli, byl šedesát šest duší, kromě žen Jákobových synů. (Gn 46,26; nebo Nu 31,40)*

Jinde je duše spojována s krví, která „oživuje tělo“:

◆ *Jen maso oživené krví nesmíte jíst. (K: A však masa s duší jeho, kteráž jest*

22 ZÁPAS O DUŠI

krev jeho, nebudete jísti.) (Gn 9,4 viz také Dt 12,23)

Nový biblický slovník přináší mnoho dalších odkazů, kde pojem duše (nepeš) zahrnuje sídlo tělesné chuti (Nu 21,25; Jb 33,20; Ž 78,18; 107,18), zdroj emocí (Jb 30,25; Ž 86,4; Pís 1,7), vůli a morální jednání (Gn 49,6; Dt 4,29; Ž 119,129) nebo označuje nitro člověka (Sd 16,16; Ez 4,14). Slovo nepeš se ve Starém zákoně vyskytuje 755krát, ale z žádného místa nelze jednoznačně vyvodit význam „duchové“ duše, jak ji chápou stoupenci teistické evoluce, když odkazují na Gn 2,7. Jejich sklon k dualismu, tj. představě hmotného těla a nezávisle na něm existující nehmotné duše, je projevem řeckého, nikoli hebrejského myšlení. V Novém biblickém slovníku se pod heslem „dualismus“ o duši a těle píše: „Zvláštním příkladem toho, jak se hebrejščina vyhýbá dualismu, je biblické učení o člověku. Řecké myšlení (a v důsledku toho mnoho helénizovaných židovských i křesťanských myslitelů) považovalo tělo za vězení duše... Bible však nevidí člověka jako duši v těle, ale jako celek, jednotu duše a těla, která je tak skutečná, že dokonce i při vzkříšení, ačkoli tělo a krev nemohou obdržet království Boží, budeme mít těla (1 K 15,35nn).“

Ad 2) Pojem duše (nepeš) se ve Starém zákoně používá i pro zvířata, jak je vidno například z následujících veršů:

- ◆ *I stvořil Bůh velryby veliké a všelijakou duši živou, hýbající se, kteroužto v hojnosti vydaly vody podlé pokolení jejich, a všeliké ptactvo křídla mající, podlé pokolení jeho. A viděl Bůh, že to bylo dobré. (Gn 1,21 Kral.)*
- ◆ *Řekl též Bůh: „Vydej země duši živou, jednu každou podlé pokolení jejího, hovada a zeměplazy, i zvěř zemskou, podlé pokolení jejího.“ A stalo se tak. (Gn 1,24 Kral.)*

Není tedy žádný důvod se domnívat, že mezi duší zvířat stvořených podle Gn

1,20–25 a duší člověka v Gn 2,7 je nějaký rozdíl (použito je stejného pojmu – nepeš). Text knihy Genesis nenasvědčuje tomu, že by člověk obdržel mimořádnou (nesmrtelnou) duši a zvířata ne. Jestliže však mají duši i zvířata, museli ji jistě mít i hominidé, kteří byli evolučními předky člověka. Tak jakýpak „náhlý vznik lidství“?

Jaká smrt je „mzdou hříchu“?

Ad 3) Zopakujme, že podle teorie teistické evoluce existovala tělesná smrt už před Adamem a že Adam s Evou propadli v důsledku jejich hříchu „jen“ duchovní smrti – tedy verš Ř 6,23 „Mzdou hříchu je smrt.“ se netýká těla, ale jen „duchové duše“. Uvedu tři důvody, proč si myslím, že je takový názor zcela nebiblický a v nepřekonatelném rozporu s křesťanskou vírou.

1. Domněnka, že trestem za hřích není tělesná, ale „duchovní smrt“, odporuje základnímu exegetickému pravidlu: Text nemůže znamenat to, co nikdy neznamenal (přesněji řečeno, co nemohl znamenat pro původní pisatele resp. čtenáře). Už jsem uvedl, že Židé neviděli člověka jako nehmotnou duši uzavřenou v hmotném těle (to je helénistický dualismus) a tedy nemohli rozlišovat mezi tělesnou a duchovní smrtí. Smrt chápali kompletně, tj. jak tělesně tak i duchovně. Autor i původní čtenář museli textu rozumět, a tak není jiné vysvětlení, než že Adam propadl nejen duchovní, ale i tělesné smrti. Podle Bible měl Adam původně nesmrtelné tělo (byl nesmrtelnou duší) a smrt před jeho pádem do hříchu nejspíš neexistovala.

2. Pokud by „mzdou hříchu“ byla duchovní, a ne tělesná smrt, proč potom Ježíš nezemřel za naše hříchy jen duchovně? Musel zemřít i tělesně? Duchovní smrt by jistě jako zástupná oběť stačila (Mt 27,46: Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?). Proč Ježíš neustále svoji tělesnou smrt (jako oběť) zdůrazňoval? A proč si opakovaně připomínáme při Večeři Páně tato Jeho slova: „Toto jest

mé tělo, které se za vás vydává.“ (1 K 11,23–26)? **Tělo**, ne „duchová duše“. Kdyby tělesná smrt existovala už před hříchem a trestem za hřích by byla smrt duchovní, proč by Kristus neřekl něco v tom smyslu, že „moje ‚duchová‘ duše za vás bude trpět a kvůli vašemu hříchu budu uvržen do míst, kde není Bůh, odloučen od svého Otce.“ Naproti tomu jsme znovu ujišťováni:

- ◆ *Ježíš jim řekl: »Amen, amen, pravím vám, nebudete-li jíst tělo Syna člověka a pít jeho krev, nebudete mít v sobě život. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v poslední den.« (Jan 6,53–54)*

Konečně, význam tělesné smrti potvrzují i apoštol Petr a apoštol Pavel:

- ◆ *On ‚na svém těle vzal naše hříchy‘ na kříž, abychom zemřeli hříchům a byli živi spravedlnosti. (2Pt 2,24)*
- ◆ *Bůh učinil to, co bylo zákonu nemožné pro lidskou slabost: Jako oběť za hřích poslal svého vlastního Syna v těle, jako má hříšný člověk, aby na lidském těle odsoudil hřích. (Ř 8,3)*

3. Je smrt dobrá? Co je to za otázku, řeknete si, jistě že není. Je spojena se strachem, bolestí, utrpením. Pokud jste byli například na zabíjačce, víte, jak se čuníkovi umřít nechce, jak se bojí, brání, kvíčí... Rozhodně neprožívá nic příjemného. A pokud jste viděli umírat nějakého člověka, třeba vám blízkého, také asi nebudete tvrdit, že to bylo „super“. Ale přečtete si první kapitolu Bible – když Bůh stvořil svět, řekl, že „to bylo dobré“! Mohl by to říci, kdyby stvořil vše živé prostřednictvím evoluce a kdyby ve stvořeném světě existovala smrt? Ne. Buď je biblická zpráva o stvoření světa nepravdivá, nebo nemá pravdu evoluční teorie. Nebo snad máme věřit tomu, že Bůh lhal o tom, že „to bylo dobré“, nebo dokonce že považuje smrt za dobrou? Byl by to dobrý Bůh, kdyby použil smrt a utrpení v procesu (s)tvoreni? Proč by to dobrý a všemohou-

cí Bůh dělal, mohl přece ze své moci stvořit svět přímo a okamžitě. Bůh teistické evoluce tudíž nemůže být dobrý a nejspíš ani všemohoucí. V takového Boha já nevěřím a věřit nechci.

Zde jsou některé další odkazy, ze kterých rovněž vyplývá, že Bible a teorie (teistické) evoluce nejdou dohromady.

Ježíšův rodokmen

Rodokmen Ježíše Krista najdeme v Lukášově evangeliu:

- ◆ *Když Ježíš začínal své dílo, bylo mu asi třicet let. Jak se mělo za to, byl syn Josefa, jehož předkové byli: (následuje výčet předků) ... a Adam, který byl od Boha. (Lk 3,23–38)*

Lukáš zde uvádí Ježíšovy předky, z nichž vzešla těla potomků (nikoli „duchové duše“, ty má přece vždy tvořit Bůh sám) – ale u Adama (38. verš) předky neuvádí a naopak zmiňuje, že „byl od Boha“, tj. nikoli „z opice“. Pokud platí evoluce a Adam měl předky (rodiče), musí být rodokmen předložený Lukášem chybný – a tedy Lukáš, autor evangelia a Skutků apoštolů, nevěrohodný.

Stvořitelké dny a miliony let

Pavel Javornický píše:

Abychom jako čtenáři Bible mohli přimout ty miliardy a miliony let, je třeba si uvědomit, že „dny“ stvoření nebyly dány otáčením Země vůči slunci, že je to název určitých období. Dále je třeba se seznámit s velmi spolehlivou datací stáří hornin, kostí, dřeva apod. pomocí rozpadu radioaktivních prvků.

Problematiku „stvořitelkých dnů“ rozeberu o něco níže, zatím chci jen krátce reagovat na „velmi spolehlivou dataci ... pomocí rozpadu radioaktivních prvků“. Ve vědě se občas stane, že „spolehlivé a zaručené pravdy“ se s rozvojem poznání v průběhu doby ukáží jako nepravdivé, mylné. Například ještě v polovině 19. století byla široce uznávána „spolehlivá“ a vědecká teorie abiogeneze. Nyní tomu nevěří nikdo. Donedávna vědci tvrdili, že

24 ZÁPAS O DUŠI

Archeopteryx je mezičlánkem v evoluci od plazů k ptákům. Dnes už to netvrdí. Další příklady bychom jistě našli nejen v biologii, ale i v chemii a fyzice. Nicméně uznávám, že radioizotopové metody datování působí dnes poměrně věrohodně. Na druhou stranu je třeba podotknout, že existuje řada článků a prací (převážně kreacionistických autorů), které radioizotopové datování přinejmenším vážně zpochybňují.

Pavel Javornický pokračuje:

Pán Bůh málokdy tvořil věci jakoby lusknutím prstu hned. Čtěte pozorně Starý zákon, jak Hospodin buďoval svůj vyvolený lid, Izrael... Mohl si Bůh vybrat některý z moudrých a mocných národů starověku, Sumery, Babylóniány, Egyptány nebo Řeky, a vytvořit si z nich náhlým obrácením svůj svatý lid? Mohl k nim třeba poslat proroka, jako byl Jonáš, oni by všichni usedli do popele pokání... a vidíte, ani po té skvělé Jonášově misi se z Asyřanů nestal lid Boží... Hospodin postupoval trpělivě po tisíciletí.

Ano, ale takto je budování Izraele také v Bibli zaznamenáno. Žádný biblický text neříká, že Izrael se stal lidem vyvoleným lusknutím prstu, ani že Izraelci ihned obdrželi zemi zaslíbenou. Ovšem se stvořením světa je to jinak. Zde čteme, že Bůh řekl, a stalo se. To lze těžko chápat tak, že Boží příkaz se pomalu plnil milióny let. A nikdo z původních ani pozdějších čtenářů to tak jistě nechápal.

Podívejme se na jiný stvořitelství zázrak, který se rovněž udál „v okamžiku“. Na svatbě v Káni Galilejské Ježíš proměnil vodu ve víno (J 2,1-12). A jak jistě víte, bylo to víno lahodnější, než jaké bylo podáváno na začátku svatby. R. Wiskin dává tento příběh do zajímavé souvislosti se stvořením „nebe a země“ a úvahami o jejich stáří. Muž, který víno stvořen z vody pochválil a ocenil, byl jistě znalcem vína (byl správcem hostiny).

Pokud by se ho někdo zeptal, jak staré je to víno, nejspíš by odpověděl, že je dobře vyzrálé a tipnul by nějaký dobrý ročník. Jenomže by se mýlil, neboť to víno bylo staré několik minut! Mělo tedy zdánlivé stáří. Není v tom ale podvod? Nikoli, ve verši 9 je přece napsáno, že služebníci věděli, odkud víno pochází. Wiskin se domnívá, že i nebe (vesmír) a země mohou mít „zdánlivé stáří“. Měřeno metodami založenými na dnešních znalostech přírodních zákonů vychází, že musí být velmi staré. Není to přitom podvod, protože by se Bůh dopustil na člověku (vědci), protože služebníci vědí. Bůh to nechal zapsat, a kdo chce, smí tomu věřit.

Přestože jsem ochoten věřit tomu, že nejen Země, ale i celý Vesmír byly stvořeny v krátkém čase a vykazují jen „zdánlivé stáří“, Wiskinova argumentace mě zcela nepřesvědčila. Stejně tak je podle mého názoru možné, že Bůh tvořil Vesmír miliardy let. „Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi“ – to je startovací pozice, od níž se počítá formování země a života na ní, které trvalo, jak věřím a jak se pokusím obhájit, 6 kalendářních dnů. V té době ale už byl možná Vesmír docela starý a Bůh si s ním řádně „vyhrál“. Mějme na paměti, že:

◆ *jeden den je u Pána jako tisíc let a tisíc let jako jeden den!* (2 Pt 3,8)

Na druhou stranu formulace, že „země byla pustá a prázdná“ nejspíš vyjadřuje, že byla stvořena „z ničeho“ spolu s ostatním vesmírem, a to naráz, Božím slovem (viz Žd 11,3), takže bychom se neměli nutně domnívat, že na onom „počátku“ už měla za sebou nějakou dlouhou historii.

Otázka stáří (Vesmíru, hvězd, hornin, zkamenělin) pro mě zůstává otevřenou a vědecké argumenty svědčící pro vysoké stáří, tj. proti doslovnému biblickému chápání vzniku světa a života na Zemi, považuji za velice závažné. Výsledky získané radiometrickým datováním hornin se ne vždy daří rozumně kreacionisticky

vysvětlit (ale to je na další dlouhé povídání). Dokonce i model „zdanlivého stáří“ selhává například v případě datování vyřelé horniny, která vznikla ztuhnutím magmatu určitě až po usazení vrstev sedimentárních hornin se zkamenělinami, a tedy musí být mladší než zkamenělí tvorové, přičemž její stáří naměřené radioizotopovou metodou je řádově v milionech let. O „zdanlivém stáří“ lze uvažovat u hornin stvořených během stvořitelského týdne, u mladších hornin je to obtížné. Jsou tedy jen dvě možnosti – buď je hornina skutečně stará milióny let, nebo jsou vědecké metody zjišťování stáří z nějakého důvodu chybné. Koneckonců, tato otázka dělí tábor kreacionistů na dvě skupiny – stoupence teorie mladé Země a stoupence teorie staré Země. Oba tábory ale odmítají, že by Bůh tvořil svět pomocí (řízené) evoluce.

- ◆ *V šesti dnech učinil Hospodin nebe i zemi, moře a všechno, co je v nich, a sedmého dne odpočinul. Proto požehnal Hospodin den odpočinku a oddělil jej jako svatý. (Ex 20,11)*

Jak máme tomuto Božimu výroku rozumět? Byly to kalendářní dny, jak je známe dnes, nebo šest dlouhých (geologických) období? Odpověď na tuto otázku přináší například článek Richarda Wiskina. Zde je jeho argumentace ve zkrácené a upravené podobě:

Je nutno použít běžné metody biblické exegeze – zkoumání textu – a podívat se, jak se v biblickém Starém Zákoně (a v hebrejštině vůbec) používá slovo den a jakého významu může toto slovo v různých souvislostech nabývat. ... Den se hebrejsky řekne „jom“. (Toto slovo) může být použito obrazně – den znamená obrazně nějaké delší období – nebo může být použito doslovně – jako den o 24 hodinách.

O tom, že se slovo „jom“ v Bibli používá také obrazně pro delší období, není

pochyb (např. den Hospodinův: Iz 2,12; 13,6,9; Ez 30,2-3; Jl 1,15; 2,1.2.11). Doslovný význam, to znamená kalendářní den daný otočením Země kolem své osy, má slovo „jom“ všude tam, kde se spolu s tímto pojmem vyskytují slova „večer“ nebo „jitra“ (Nu 9,15.21; Dt 16,4; Sd 19,9; Ex 12,18; Lv 15,19; 23,5.32; Lv 7,15; 22,30; Jb 1,5) nebo kde se v textu vedle slova „jom“ vyskytuje řadová číslovka (Gn 7,11; 8,4.5.13; 40,20 a jinde). Obojí je splněno u všech dnů stvořitelského týdne (Gn 1,3 až Gn 2,3).

Doslovně musíme slovo „jom“ chápat i všude tam, kde se vyskytuje v množném čísle, zejména pokud je uveden počet dnů (Gn 1,14; 7,4.10.12; 8,6.10.12; 29,20 a na dalších místech). Žádný jiný výklad proto není možný ani v případě Ex 20,11 („V šesti dnech učinil Hospodin nebe i zemi, moře a všechno, co je v nich...“). Jak píše Wiskin:

Tento text pochází navíc z Desatera přikázání, o kterých Bible říká, že Bůh sám je napsal svým prstem do kamene. Je to jediné, co Bůh sám napsal. Kde bereme právo na to, aby chom řekli, že to byla dlouhá období, když Bůh sám napsal, že to bylo šest našich kalendářních dnů? Což Bůh neznal slovo „období“?

Stvoření ženy

- ◆ *I uvedl Hospodin Bůh na člověka mrákotu, až usnul. Vzal jedno z jeho žeber a uzavřel to místo masem. A Hospodin Bůh utvořil z žeber, které vzal z člověka, ženu a přivedl ji k němu. Člověk zvolal: „Toto je kost z mých kostí a tělo z mého těla! Ať muženou se nazývá, vždyť z muže vzata jest.“ (Gn 2,21–23)*
- Tenhle příběh patří k těm nejzáhadnějším a nejneuvěřitelnějším z celé Bible. Každý, kdo si ho kdy přečetl, se musel ptát: Skutečně se to takto událo, nebo je to jen obraz či dokonce pouhá báchorka? Jaký má ten text význam? Co znamenal pro původní čtenáře a co znamená pro nás?

26 ZÁPAS O DUŠI

Asi nepřekvapí, že stoupci teistické evoluce (ale nejen ti) vnímají stvoření ženy z Adamova žebra skutečně jenom obrazně. Například na internetu jsem o tom našel tento text:

Obraz žebra ukazuje na bytostnou rovnost, poslání a určení. Žebro chrání nejdůležitější lidské orgány, je důležité pro jejich dobrou funkci. Hebrejský výraz „cela“ je pouze na tomto místě překládán jako „žebro“. Jinde znamená bok, boční stěnu oltáře, chrámu... Právě obraz chrámu je vhodný, má-li muž a žena být obrazem Božího chrámu. Stvoření ženy z žebra, z boku, poukazuje také na určitou souvislost s jejím posláním. Má stát muži po boku, být mu odpovídající pomocnicí, a tedy plnohodnotným protějškem. Talmud k obrazu stvoření ženy „z žebra“ dává následující výklad: „Bůh nestvořil ženu z hlavy muže, aby mu poroučela, ani z jeho nohou, aby byla jeho otrokyní, nýbrž z jeho boku, aby byla blízko jeho srdci.“ Podobně také výrazy „kost z mých kostí, tělo z mého těla“ vyjadřují vnější i vnitřní jednotu a společenství. Takto byl hebrejským literárním stylem vyjádřen nejužší vztah mezi dvěma lidmi.

Tento výklad je velmi poutavý, logický a smysluplný, nicméně se nemohu zbavit přesvědčení, že příběh popisovaný v Genesis, je současně popisem skutečné události, která byla autorovi textu zjevena (nebo snad předána ústní tradicí, na jejímž počátku mohl být i samotný Adam?). Je to sice popis subjektivní, z autorova úhlu pohledu a my mu dnes nemusíme plně rozumět, ale přesto se to stalo. Způsob stvoření ženy v sobě nese jistou symboliku a má jistě vyjadřovat a připomínat, jak to mezi mužem a ženou je (má být). Ale tady pravděpodobně nejde jen o obraz.

Rozbor textu Gn 2 (včetně veršů 21–23) ani typ žánru nenasměruje, že jde

o nějaký literární obraz, typický například pro poezii. Zde se jedná o vyprávění a to se zpravidla snaží popsat skutečné události. Příběh stvoření Evy z Adamova žebra může mít značný teologický přesah a může pro nás být symbolem vztahu mezi mužem a ženou, ovšem nic nás nevede k závěru, že původní čtenáři nechápali tento příběh doslova. Naopak, z 1. listu Korintským vyplývá, že tak tomu věřil i apoštol Pavel, neboť napsal:

◆ *Vždyť muž není z ženy, nýbrž žena z muže. Muž přece nebyl stvořen pro ženu, ale žena pro muže. (1K 11,8–9)*

A tak i zde platí, že text nemůže znamenat to, co nikdy neznamenal.

Koneckonců, pokud byste přistoupili na to, že příběh není reálnou událostí, ale jen ilustrací, obrazem, potom byste se pustili na velmi tenký led, neboť byste za obraz mohli považovat i mnohé další události zachycené v biblickém vyprávění. Například svádění člověka k hříchu hadem – stalo se to tak, nebo je to jen obraz? Existovali vůbec nějaký Adam a Eva, skrze které vstoupil do světa hřích? A co potopa světa, svádění Josefa Putífarou, 10 ran egyptských, smrt prorozeň a mocné vyvedení z Egypta, rozestoupení Rudého moře, přechod Hebrejů a následné utonutí egyptské armády – je to realita, nebo vymyšlené příběhy, které mají jen něco ilustrovat? A jaký máte názor na nasycení pěti tisíců lidí pěti chleby a dvěma rybami – skutečnost nebo jen tradovaný příběh? Přijel vůbec Ježíš do Jeruzaléma na oslu? Kráčel po vodě? Není náhodou Ježíšova smrt a vzkříšení také jen obrazným vyjádřením čehosí? Co je vlastně v Bibli míněno jako „hebrejská ilustrace“ a co jako realita?

Bible tedy říká, že Bůh stvořil ženu z žebra muže – fakticky, fyzicky. Není-li to pravda, potom je minimálně 2. kapitola Genesis zpochybněna. A pokud připustíme, že i výše zmíněné příběhy mohou být jen obrazy, a ne skutečnými událostmi,

potom je zpochybněna celá podstata Bible a celá křesťanská víra.

V knize Jak číst Bibli se na stranách 74–75 píše:

Starozákonní vyprávění nejsou alegorie či příběhy plné skrytých významů. ... vyprávění neodpovídají na všechny naše otázky o daném problému. Jsou omezeny svým hlediskem a podávají nám jen část z celkového obrazu toho, co Bůh dělá v dějinách. Musíme se naučit spokojit se s tímto omezeným pochopením a v mnoha bodech přibrzdít svou zvědavost, jinak se začneme tak usilovně snažit číst mezi řádky, že budeme do příběhů vnášet to, co tam není, a dělat alegorie z toho, co jsou ve skutečnosti historické záznamy.

Ježíš cituje Mojžíše (knihu Genesis)

◆ *Tu k němu (Ježíši) přišli farizeové a pokoušeli ho: „Je dovoleno propustit manželku z jakékoli příčiny?“ Odpověděl jim: „Nečetli jste, že Stvořitel od počátku „muže a ženu učinil je“? A řekl: „Proto opustí muž otce i matku a připojí se ke své manželce, a budou ti dva jedno tělo“; takže již nejsou dva, ale jeden. A proto co Bůh spojil, člověk nerozlučuje! (Mt 19,3–6)*

Když Ježíš v Mt 19,4 cituje Mojžíše (Gn 1,27), mluví zde o počátku: „Bůh od POČÁTKU jako 'muže a ženu učinil je'.“ Nebylo to po milionech let vývoje, ale na počátku. Je snad tím počátkem vznik sexuality u dávného evolučního předka? To bychom ale samce a samice těchto zvířecích předků sotva nazvali „mužem a ženou“. A má-li tím počátkem být „vložení duchové duše“ do již existujících „předlidí“, jaké pohlaví před tím tito preadamité měli? Byli to snad androgyni? Vždyť až od této chvíle („od počátku“) jsou učiněni jako muž a žena!

◆ *O onom dni a hodině však neví nikdo, ani andělé v nebi, ani Syn; jenom Otec sám. Až přijde Syn člověka, bude to*

jako za dnů Noé: Jako tehdy před potopou hodovali a pili, ženili se a vdávaly až do dne, kdy Noé vešel do korábu, a nic nepoznali, až přišla potopa a zachvátila všechny – takový bude i příchod Syna člověka. (Mt 24,36–39)

Pokud nejsou pravdivé příběhy o Stvoření (Gn 1 a Gn 2) a o Potopě světa (Gn 6 a Gn 7), potom Ježíš odkazoval na nepravdivé texty a je buď lhář, nebo blázen vydávající se za Božího syna, který ale neznal pravdu. Nechal by pravdivý a vševědoucí Bůh svého Syna mluvit nepravdu? Neučí snad Písmo, že Ježíš je Pravda? Postava Ježíše by se tak rázem stala nevěrohodnou a zpochybněno by tak bylo i jeho božství. Ježíš zde totiž rozhodně nemluví v podobenství, ty příběhy bere jako reálné události. Kdyby to měla být jen ilustrace, potom i texty o konci světa a příchodu Páně mohou být jen ilustrací a není se vlastně čeho bát...

Závěr

Častou reakcí na nejrůznější spory na téma evoluce versus stvoření bývá konstatování, že Bible není kniha přírodovědecká, ale teologická. S tím lze souhlasit. Ovšem souhlasit už nelze s relativizováním pravdy. Není péče pravda teologická a pravda vědecká. Pravda je jen jedna! A jak jsem se snažil ukázat, není možné, aby platilo Boží slovo a zároveň evoluční teorie. Jako biolog vnímám, že argumenty moderní vědy jsou mnohdy silné a přesvědčivé a že v některých případech velmi znesnadňují věřit tomu, co je v Písmu napsáno. Naproti tomu existuje velké množství vědeckých poznatků, které mě utvrzují v přesvědčení, že evoluční teorie se ve většině základních předpokladů mýlí.

Je v naprostém pořádku, pokud je někdo na základě vědeckých faktů přesvědčen o platnosti evoluční teorie. Ať ji tedy přijme za svou, ale ať kvůli tomu nepitvoří Bibli a křesťanství. Ať se každý svobodně rozhodne, zda uvěří těm „neu-

věřitelným“ biblickým příběhům starým tisíce let, které „neharmonizují“ s moderní vědou, ale dávají hluboký smysl i v současnosti. Každý si musí vybrat, čemu dá přednost a čemu chce věřit, ale:

◆ *Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům.*
(Mt 6,24)

Na závěr bych chtěl povzbudit každého, kdo má odvahu věřit slovům Bible, jak byla zapsána, i když je to v dnešním světě považováno za bláznovství a pošetilost, tupost a naivitu, nerozum a nevědeckost nebo dokonce zbytečnost. Přečtěte si 11. kapitolu epistoly Židům, abyste věděli, že Bůh žehná těm, kdo věří. A znovu připomínám slova Pána Ježíše, zaznamenaná v Janově evangeliu 5,46–47:

◆ *Kdybyste opravdu věřili Mojžíšovi, věřili byste i mně, neboť on psal o mně. Nevěříte-li tomu, co on napsal, jak uvěříte mým slovům?*

Nenechte svůj mozek zatemnit panujícími vědeckými názory! (Alexander Fleming)

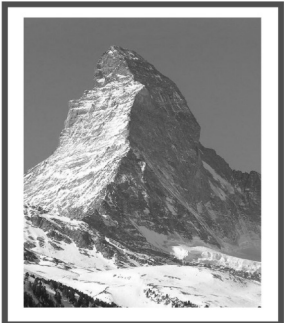
– Filip Jetmar, říjen 2009 –

Redakčně zkráceno. Celý článek vč. poznámek najdete na webu ZODu.

**Routnikova
Petba**

ZÁPAS O DUŠI
ZIMNÍ KONFERENCE **2010**

CÍRKEV VE SVĚTĚ, NIKOLIV ZE SVĚTA

... na té skále postavím svou církev ...

Sborník s přednáškami z konference, CD s nahrávkami přednášek a jejich texty ve formátu PDF
+ BONUS: dvě přednášky z loňského ročníku konference.

ZÁKLAD CÍRKVE

Úvod

Dobrý den, vítám vás, bratři a sestry, přátelé. Děkuji za výsadu, že dnes smím promluvit na téma „Základ církve“. Text, který si dnes přiblížíme, zní:

◆ *Když Ježíš přišel do oblasti Cesareje Filipovy, ptal se svých učedníků: „Za koho lidé pokládají Syna člověka?“ Oni řekli: „Ti za Jana Křtitele, jiní za Eliáše, jiní za Jeremjáše nebo za jednoho z proroků.“ Řekl jim: „A za koho mě pokládáte vy?“ Šimon Petr odpověděl: „Ty jsi Mesiáš, Syn živého Boha.“ Ježíš mu na to řekl: „Blahoslavený jsi, Šimone Bar-Jona [synu Jonášův], protože ti to nezjevilo tělo a krev, ale můj Otec, který je v nebesích. A já ti pravím, že ty jsi Petr; a na té skále vybuduji svou církev a brány podsvětí ji nepřemohou.“ (Mt 16,13–18)*

Zastavíme se především u 18. verše, protože ten způsobuje mezi křesťany nejvíce rozporuplných výkladů.

Uhelným kamenem církve je Pán Ježíš Kristus

Bydlíme asi 15 minut chůze od Pražského hradu. Kdykoliv máme hosty, obvykle Američany, provádím je Prahou. Jako třetí, po Strahovském klášteře a Loretě, je na řadě Pražský hrad. Vstoupíme na nádvoří a tam je, vysoko na jedné budově, nápis, na který své hosty vždy upozorním. Jsou to téměř vždy křesťané a mohl by je proto zajímat. Stojí tam napsáno:

... tu es Petrus et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam...

Je to úryvek z výše uvedeného biblického textu. Je to výsek z Matouše 16,18:

◆ *A já ti pravím, že ty jsi Petr; a na té skále vybuduji svou církev a brány podsvětí [pekelní] ji nepřemohou.*

Z tohoto biblického textu v latině se odvozuje hierarchie římskokatolické církve od papeže až k „poslednímu“ věřícímu. Proto je také na nádvoří Pražského hradu tak vysoko a viditelně vytesán.

Protestanti a katolíci vykládají tento verš odlišně. Jablko sváru vězí v otázce, kdo je ta skála, na které Ježíš Kristus vybuduje svoji církev. Je tou skálou Kristus, nebo Petr? Český překlad „*ty jsi Petr; a na té skále vybuduji svou církev*“ nám nezní vůbec kontroverzně. Kdybychom neznali znění v originálních jazycích a podtext celé Bible, tak bychom z českého překladu Mt 18,13–18 asi vydedukovali, asi správně, následující:

Verše 13–17 se zabývají otázkou, kdo ve skutečnosti Ježíš Kristus je. Je zřejmé, že to až do této chvíle mnoho lidí nevědělo. Kristovu totožnost s Bohem si jako první uvědomil Petr. Na tuto pravdu nepřišel sám nějakým rozumovým uvažováním a lidskou logikou. Kdyby to tak bylo, mohl by ho předběhnout někdo, kdo byl lidsky moudřejší, racionálnější a logičtější. Tato převratná pravda byla Petrovi, stejně jako každému dalšímu věřícímu, tedy i nám, zjevena samotným Bohem. Nikdo se nikdy nestal věřícím z rozumu těla a krve. Všichni se stali věřícími z nadpřirozeného Božího zásahu podobně jako Petr nebo Pavel, tj. znovuzrozením z Božího Ducha. Námětem veršů 13–17 je tedy totožnost Ježíše Krista. Proto následující verš (18):

◆ *A já ti pravím, že ty jsi Petr; a na té skále vybuduji svou církev a brány podsvětí [pekla] jí nepřemohou.*

by každý Čech, a nejen Čech, jednoduše vyložil asi takto:

Petře, ty jsi jeden z prvních, komu Bůh zjevil, že jsem totožný s Bohem. Ty jsi jeden z prvních, kdo si z lidí uvědomil, že Já a Bůh jsme jedno. Ty jsi jeden z prvních, kdo ví, že jsem ten skutečný Mesiáš, Spasitel, Kristus. Proto, Petře, na této skálopevné pravdě, na skále, na základech svého Božství a Mesiášství, vybuduji svoji církev a brány podsvětí, tedy pekla, jí nepřemohou.

Věřím, že tento nejjednodušší výklad, jenž vychází z přímého podtextu, je v pod-

statě správný. Tento výklad jistě podpoří i celý podtext Bible. Je však mírně nepřesný, lépe neúplný, není totiž vyčerpávající, nemůže být interpretován černobíle, protože ani Ježíš ani Petr nemluvili česky. Následující verše 19–20 dále vnášejí do celé záležitosti jistou nejednoznačnost. Prozkoumejme tedy věc podrobněji.

Ježíš odpověděl Petrovi, proto si musíme něco říci o Petrově jménu. Šimon byl syn Jonášův. Ježíš jej ale přejmenoval na Kéfu. Zde to stojí:

◆ *Ten [Ondřej] jako první našel svého bratra Šimona. Řekl mu: „Našli jsme Mesiáše!“ (což je v překladu Kristus) a přivedl ho k Ježíši. Ježíš se na něj podíval a řekl: „Ty jsi Šimon, syn Jonášův. Budeš se jmenovat Kéfa.“ (což se překládá Petr). (J 1,41–42)*

Ježíš dal Šimonovi aramejské jméno *Kéfa* (řecky *Kéfas*), což v aramejštině znamená kámen. Aramejský *Kéfa* byl potom přeložen do řečtiny jako *Petros*, do latiny jako *Petrus*, což také znamená kámen. Vědě, která popisuje kameny, tedy nerosty, se přece říká petrografie. A zde je ten zádrhel. Čech si obvykle Petra a skálu nijak nespojuje, protože nemá stejný slovní základ. Čech neví, že by obě jména, vlastní Petr a podstatné skála, byla odvozena ze stejného kořene.

Dlouho jsem zastával typický protestantský pohled, že zde jde o slovní hříčku. V řečtině *Petros* znamená kámen, tedy menší kámen, ale *petra* znamená skála. Latina tyto řecké výrazy přejala, takže latinský verš:

◆ *...tu es Petrus et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam...*

Vyložíme typicky protestantsky takto:

◆ *...ty jsi Petr [jen kámen] a na té skále [svém Mesiášství, Kristu] vybuduji církev svoji...*

K utvrzení bychom dodali, že *Petrus* je mužského a *petra* ženského rodu, proto *Petrus* a *petra* nemůže být tatáž osoba – apoštol Petr. Toto je klasická protes-

30 ZÁPAS O DUŠI

tantská, reformovaná nebo evangelikální argumentace.

Nemalé množství reformovaných a evangelikálních komentátorů se však domnívá, že kdyby nebylo toho krajního římskokatolického výkladu Matouše 16,18, jenž vede k Petrovi jako prvnímu papežovi, potom by protestanti nevnucovali těmto dvěma slovům *Petros* a *petra* dva odlišné významy. V klidu by přijali, že *Petros* a *petra* představují totéž, což by vedlo i ke správnějšímu pochopení a výkladu daného textu. Na zpochybnění římskokatolické interpretace Bible totiž nabízí nepřeborné množství vhodnějších textů. Ty si níže probereme.

Samozřejmě věřím, že církev je vybudována na Kristu, ale současně připouštím, že Matouš 16,18 není tím nejpřesvědčivějším důkazem. Rozlousknutí oříšku vězí v tom, že Pán Ježíš Kristus s Petrem nehovořili ani česky ani řecky ani latinsky, ale aramejsky. Slovní hříčka totiž funguje jen v řečtině a latině, ale už neplatí v aramejštině, natož tak v češtině. Bez podtextu má tento verš:

◆ *A já ti pravím, že ty jsi Petr; a na té skále vybuduji svou církev a brány poklveť jí nepřemohou.*

velmi nejasný smysl. Jako bychom řekli:

A já ti pravím, že ty jsi Mirek, a tímto autem odjedu do svého domu a závěje mě nezastaví.

Navíc musíme připustit, že výklad není jednoznačný i díky předcházejícímu podtextu. V tomto případě důvěřuji a spoléhám na takové biblické, reformované a evangelikální znalce jako je William Hendriksen, Donald A. Carson III, Donald A. Hagner a mnoho dalších. Všichni totiž tvrdí, že aramejšтина pro obě jména, vlastní *Petr* a podstatné *skála*, používá stejné slovo *kéfa*. Pro české uši tedy:

◆ *„...ty jsi kéfa, a na té kéfě vybuduji svou církev...“*

Donald A. Carson III, kterého velmi respektuji, dokonce upřesňuje, že v Pešitě

(Peshitta), což je překlad Nového zákona v syriackém jazyku, který je příbuzný aramejštině, je pro Petra i skálu použito přesně stejné slovo. Baptistický autor John A. Broadus upozorňuje, že francouzské Bible nerozlišují mezi Petrem a skálou, tedy mezi Petrem a petrou, a používají jedno jméno – *Pierre*:

◆ *...Tu es Pierre, et sur cette pierre j'édifierai mon Eglise...*

Uvědomil jsem si, že již nemohu jednoznačně tvrdit, že ta *skála*, tj. *petra* v Matoušovi 16,18, jednoznačně odkazuje na Pána Ježíše Krista. Jestliže kéfa je kéfa, pak je Petr Petr a musíme najít jiný, uspokojivý výklad, který by harmonizoval s podtextem celé Bible a jednotlivými verši, které se k tomu vztahují.

První věc, kterou musíme mít na zřeteli, je, že církev patří Kristu a ne sobě. Kristus je jejím „vlastníkem“, On je její hlava. Jinými slovy, Pán Ježíš Kristus je nezpochybnitelný základ, na kterém církev stojí. Jazyk je velmi křehký nástroj. Neustále používá konkrétní fyzické obrazy, ale ty většinou odpovídají nějaké nehmatatelné, duchovní skutečnosti. Ano, Kristus je skála, kámen, a mnoho dalších „fyzických věcí“, třeba dveře atd., přesto si nikdo nepředstavuje Krista v Jeho podstatě, že je kámen nebo dveře, nebo že by církev byla tvořena fyzickými, otesanými kameny. Je nemyslitelné chápat jazyk naprosto doslovně, je plný idiomů, které představují jistou myšlenku, ideu. Proto se nemůžeme bezpečně ani dohadovat nad slůvky *Petros* a *petra* atd.

Starozákonní Židé byli předobrazem skutečného duchovního lidu, totiž církve, i když sami církví nebyli a zdaleka nebyli všichni spaseni. Už tehdy, když bloudili etničtí Židé, tělesný obraz, idiom církve, po poušti, když putovali do zaslíbené země, byli živeni a napájeni samotným Kristem:

◆ *Všichni jedli týž duchovní pokrm a pili týž duchovní nápoj; pili totiž z duchov-*

ní skály, která je doprovázela, a tou skálou byl Kristus. (1 K 10,3)

Kristus byl jejich skálou, tedy *petrou*, jejich základem, ze kterého pili. Ta skála ale putovala s nimi. Může skála putovat? Uvědomujeme si neustále tu idiomatickou křehkost jazyka? Dnešní církev, duchovní Boží lid, u něhož se fyzický nebo etnický původ nepočítá, počítá se pouze jeho duchovní zaslíbení, také putuje do zaslíbené země, které se říká nebe. Na své pouti do nebe dělá totéž, co starozákonní Izrael, pije (a jí) z Krista!

◆ *Duch a Nevěsta říkají: „Přijď!“ Kdo slyší, ať také řekne: „Přijď!“ Kdo žízní, ať přijde, a kdo chce, ať zdarma nabere vodu života. (Zj 22,17)*

Samařská žena u studně uvěřila a chtěla se napít, a také se napila plnými doušky Pána Ježíše Krista. Všimněme si, že zprvu také nechápala Ježíšův idiomatický jazyk a představovala si jakousi fyzickou vodu nějakého jiného druhu:

◆ *Ježíš jí odpověděl: „Každý, kdo pije tuto vodu, bude znovu žíznit. Kdo se však napije vody, kterou mu dám já, nebude žíznit už nikdy. Voda, kterou mu dám, se v něm stane pramenem vody tryskající k věčnému životu.“ „Pane, dej mi tu vodu,“ řekla žena, „ať už nežízním a nemusím sem chodit čerpat.“ (J 4,13–15)*

Kristus je základ církve, bez živění se Jeho tělem a pitím Jeho krve církev nebude, neporoste, nemá na kom stát. Uvědomme si, že i toto sdělení, i tento jazyk, je naprosto idiomatický. Bez slovních obrazů, bez idiomů, totiž nemůžeme vyjádřit téměř žádnou myšlenku, žádnou ideu. Zkuste to!

Ukažme si dále ze Starého zákona, že Kristus je opravdu skála a úhelný kámen, ze kterého vyrůstá církev, Jeho Boží lid, Jeho království, které není ideou tohoto světa a do tohoto světa nepatří. Daniel prorokoval přicházejícího Ježíše Krista, který se objeví za vlády „hliněných nohou“

Římské říše. Jednou vytlačí všechna světská, tělesná, politická království. Avšak Jeho duchovní království, v němž bude spočívat Jeho lid, Jeho církev, Jeho hlasitě vyvolaní (eklesia), zbudě jako jedině a bude přetrvávat věčně:

◆ *Viděl jsi, jak se bez záshu rukou utrhá kámen [Ježíš Kristus] a udeřil do železných a hliněných nohou sochy a rozdrtil je, a rázem bylo rozdrčeno železo, hlína, měď, stříbro i zlato, a byly jako plevy na mlatě v letní době. Odněl je vítr a nezbylo po nich ani stopy. A ten kámen [Ježíš Kristus], který do sochy udeřil, se stal obrovskou skálou a zaplnil celou zemi. ... Ve dnech těch králů dá Bůh nebes povstat království, které nebude zničeno navěky, a to království nebude předáno jinému lidu. Rozdrtí a učiní konec všem těm královstvím, avšak samo zůstane navěky... (Dn 2,34–35.44)*

Pokračujme důkazy ze Starého zákona. Izajáš nad jakoukoliv pochybnost hlásá, že Bůh ustanovil svůj lid. Má na mysli nejen dočasný předobraz Božího lidu, totiž starozákonní Izrael, ale především novozákonní Izrael Boží (Ř 9,6, Ef 2,12), tj. církev, protože církev je ten pravý Boží lid, který Bůh, Ježíš Kristus, ustanovil navěky. Všimněme si, že Bůh, který ustanovil svůj věčný lid, církev, se sám nazývá skálou a nikdo kromě Něho v tomto ustanovujícím smyslu není. Šimon, ač byl přejmenován na Kěfu, tj. Petrose nebo Petruše, tedy na kámen, rozhodně nemůže být ustanovujícím kamenem církve, už jen pod tíhou samotných starozákonních textů jako je tento:

◆ *Kdo je jako já? Jen ať se ozve! Ať to oznámí, ať mi to předloží! Od chvíle, kdy jsem navěky ustavil svůj lid, kdo mu oznamuje, co přijde a co má nastat? Nestrachujte se! Nebud'te zmateni. Což jsem ti vše neohlašoval a neoznamoval už předem? Vy jste moji svědkové. Což je Bůh kromě*

mne? Jiné skály není, já o žádné nevím. (Iz 44,7–8)

Starozákonní Izajáš označuje přicházejícího Ježíše Krista jako základní, úhelný, osvědčený, drahý kámen, jenž je základem nejpevnějším. Již ve starozákonní době byl tento nejpevnější, skalní základ, na kterém se buduje Boží lid, církev, položen. Bůh není omezen časem, On je Pánem času, který stvořil. Čtème:

◆ *Proto praví toto Panovník Hospodin: „Já to jsem, kdo za základ položil na Sijónu kámen, kámen osvědčený, úhelný a drahý, základ nejpevnější; kdo věří, nemusí spěchat.“ (Iz 28,16)*

Žalmy prorokují Ježíše Krista, základ církve, úhelný kámen, který starozákonní Židé, kromě ostatku, odmítli:

◆ *Kámen, jež zavrhli stavitelé, stal se kamenem úhelným. (Ž 118,22)*

◆ *Vám bude svatými, ale oběma domům izraelským kamenem úrazu a skálou, o kterou budou klopýtát, bude osidlem a léčkou obyvatelům Jeruzaléma. Mnozí z nich klopýtou, padnou a roztráší se, uvíznou v léčce a chytí se. (Iz 8,14–15)*

Nový zákon Petrovými ústy zřetelně interpretuje, že ten úhelný kámen, o který se mnozí obyvatelé Jeruzaléma roztráší, je Ježíš Kristus, jenž byl většinou Židů odmítnut:

◆ *Ježíš je ten kámen, který jste vy stavitelé odmítli, ale on se stal kamenem úhelným. V nikom jiném není spásy; není pod nebem jiného jména, zjeveného lidem, jímž bychom mohli být spaseni. (Sk 4,11–12)*

Není jiné Jméno než Ježíš Kristus, kterým může být člověk spasen. Pravda je vždy, a bez výjimky, jedinečná, exkluzivní a vylučující jakoukoliv jinou možnost, tj. nepravdu.

Idiomatický jazyk zřetelně vyniká v následujícím textu. Boží lid, zmocněn Kristem, buduje Boží chrám, tj. církev, na Kristově skále:

◆ *Každý, kdo slyší tato má slova a plní je, bude podobný moudrému muži, který postavil svůj dům na skále. Pak padl déšť a přišly záplavy a vály větry a udeřily na ten dům, ale nepadl, protože byl založen na skále. (Mt 7,24–25)*

Základ církve je Pán Ježíš Kristus a nikdo, ani apoštol Petr, nemůže položit jiný základ, protože Kristus je věčný základ, podstata, jádro, fundament Božího lidu – církve:

◆ *Nikdo nemůže položit jiný základ mimo ten, který je již položen, a to je Ježíš Kristus. (1 K 3,11)*

Je církev postavena na Petrovi?

Nejprve odpovězme – ano je, a nejen na něm! Jestliže Ježíš Kristus v původním, aramejském jazyce skutečně oznámil Petrovi:

„...ty jsi kěfa, a na té kěfé vybudují svou církev...“

...jestliže tedy použil v obou případech stejné slovo, jestliže nepoužil slovní hříčku, jak mnoho protestantů a evangelikálů tvrdí, že použil, jak potom vysvětlíme, co měl Ježíš na mysli? Opravdu zamýšlel vybudovat svou církev na Petrovi?

Otázku, že Ježíš Kristus je základní, fundamentální kámen nebo skála, na které je Boží lid budován, jsme Písmem jednoznačně a kladně potvrdili; a Petra nebo kohokoliv jiného vyloučili. Bezpochyby, nikdo nemůže položit jiný základ mimo ten, jak Písmo tvrdí, který je již položen, a to je Ježíš Kristus!

Boží lid, církev, Kristovo tělo, chrám atd., je obrazně řečeno chrámová stavba postavená z živých kamenů – kvádrů. Každý z těchto živých kvádrů je nejen součástí, ale je i budovatelem Boží chrámové stavby, vyživován a pověřen Ježíšem Kristem. Cožpak Bůh nepoužil jako prvního Petra, naplněného Duchem svatým, aby započal s budováním církve na Kristu, aby vyřkl evangelium? Ještě jednou. Petr sám určuje Krista, a ne sebe, jako úhelný kámen Boží stavby:

◆ *Proto vám [já Petř] všem i celému izraelskému lidu oznamuji, že tento člověk před vámi stojí zdravý ve jménu **Ježíše Krista Nazaretského, jehož jste vy ukřižovali a jehož Bůh vzkřísil z mrtvých.** To je ten kámen vámi staviteli zavržený, jenž se stal kamenem úhelným. V nikom jiném není spásy – na světě není lidem dáno jiné jméno, v němž bychom mohli být spaseni! (Sk 4, 10–12)*

Jistě, fundamentální zdroj budování církve je sám Ježíš Kristus; ale každý věřící je také, z Jeho moci, budovatelem církve. Na jakých základech jsme my věřící duchovně budováni?

◆ *Byli jste vybudováni na základě apoštolů a proroků, kde je úhelným kamenem sám Kristus Ježíš, v němž se celá stavba spojuje dohromady a roste ve svatou svatyni v Pánu; v něm jste i vy všichni spolu budováni v Boží přibýtek v Duchu. (Ef 2, 20–22)*

Prvenství Ježíše Krista ve všem je potvrženo a zachováno. Proto, když Ježíš Kristus řekne, že vybuduje svou církev na Petrovi – na Kéfovi a každém dalším živém kameni Božího chrámu – vůbec si neprotiřečí. Petr je jedním z apoštolů. Jsme přece budováni na základě apoštolů a proroků. Ti byli vyživováni, vybudováni samotným úhelným kamenem, Ježíšem Kristem, aby vybuodovali následující pokolení církve. Jejich skutky – a biblický zápis – buodoval a buduje všechna další pokolení křesťanů. Ti nám předali štafetu evangelia, kterou převzali od Krista. Naším úkolem je předávat štafetu evangelia dále, buodvat další příslušníky církve na úhelném kameni Ježíši, o jehož slavných činech nám poví Písmo a Duch svatý. Všichni v Kristu jsou svatými knězi, kteří přinášejí duchovní oběti, zmocnění a pověření Kristem. Oběť živého, duchovního, chrámového kamene je buodvat další stavební kameny chrámu skrze svědectví.

◆ *Když přicházíte k němu, kameni živému, jenž byl od lidí zavržen, ale před Bohem je vyvolený, vzácný, i vy sami jako živé kameny **jste budováni jako duchovní dům ve svaté kněžstvo, abyste přinášeli duchovní oběti, přijemné Bohu skrze Ježíše Krista.** Proto stojí v Písmu: ‚Hle, kladu na Siónu kámen úhelný, vyvolený, vzácný; kdo v něj věří, jistě nebude zahanben.‘ Vám tedy, kteří věříte, je vzácností, ale nevěřícím je to kámen, který stavitelé zavrhlí; ten se stal kamenem úhelným a kamenem úrazu a skálou pohoršení. Ti narážejí, protože jsou neposlušni slova; k tomu také byli určení. (1 Pt 2, 4–8)*

Církev je připodobněna nejen stavbě, ale také tělu. Můžeme říci, že každý tělesný orgán, každá část těla, podpírá a buduje ostatní prvky těla. Stavební kameny Boží stavby se navzájem podpírají a budují. Vyjměte cihlu ze stavby a zhroutí se. Církev, kterou nepřemůže peklo, je buodvána na každém jednotlivci, který pije a čerpá z prvotního zdroje, kdo staví na základní nepohnutelné skále, úhelném kameni – Ježíši Kristu.

◆ *Z něho roste celé tělo, pevně spojené klouby navzájem se podpírajícími, a buduje se v lásce podle toho, jak je každé části dáno. (Ef 4, 16)*

Církev není pasivní organismus, který neřečně a trpně roste jen z Kristovy aktivity. Církev je aktivní organismus, ve kterém je každá buňka, každý orgán činnorodý, živěn Kristem skrze Ducha svatého, takže On má základní prvenství ve všem. Proto není protimluv, když Kristus sděluje Petrovi, že na něm, na Petrovi, vybuduje svou církev. Kristus svoji církev totiž buduje na každém svém knězi, jehož povolal ze tmy do svého podivuhodného světla. Sám jsem byl přiveden ke Kristu knihou, kterou napsal člověk v Kristu. On, živý kámen Božího chrámu, byl pověřen Kristem, aby vybuodoval další živý kámen,

kterým jsem se stal já. Tak jako Bůh pověřil člověka, aby se z Boží moci rozmnožoval tělesně, tak jej také pověřil, aby se z moci Ježíše Krista „rozmnožoval“ duchovně, aby rozsíval semeno evangelia.

◆ *Dám jim, aby byli sadbou k slávě mého jména. Nebudou už v zemi hynout hladem, už nebudou snášet hanbu od pronárodů. (Ez 34,29)*

Bez Božího základu a moci je ale člověk impotentní jak v tělesné, tak duchovní sféře. Činorodost budovatelů, na nichž je církev z Božího pověření budována, je nejvýstižněji popsána v Danielovi:

◆ *Prozíraví budou zřítit jako záře oblohy, a ti, kteří mnohým dopomáhají k spravedlnosti, jako hvězdy, navěky a navědy. (Dn 12,3)*

Závěr

Základ církve je Pán Ježíš Kristus. Matouš 16,18 není nejhodnější text, který by tuto pravdu potvrdil. V Písmu je mnoho jiných veršů, které ji bezpečně potvrzují. Matouš 16,18 upřesňuje a rozšiřuje naše pochopení církve. Církev je budována z Kristova pověření na každém jejím členu a každým jejím členem, který stojí na úhelném kameni, na Ježíši Kristu. První, ale v žádném případě poslední, kdo zvěstoval evangelium po Kristově ukřižování, byl právě Petr. Všichni v Kristu jsou Božími vyslanci, zástupci, vikáři, nejsou z tohoto světa, mají občanství v nebesích a jsou vybudováni Kristem:

◆ *Severu poručím: „Vydej!“ a jihu: „Nezadržuj!“ Přiveď mé syny zdaleka a mé dcery od končin země, každého, kdo se nazývá mým jménem a koho jsem stvořil ke své slávě, koho jsem vytvořil a učinil. (Iz 43,6–7)*

Každý živý kámen Božího chrámu byl vytesán kamenem, Kristem:

◆ *Lid, jejž jsem vytvořil pro sebe, ten bude vyprávět o mých chvályhodných činech. (Iz 43,21)*

Každý živý kámen Božího chrámu je Kristův vyslanec:

◆ *Vložím na ně znamení a ty z nich, kdo vyvážnou, vyšlu k pronárodům, do Taršíše, do Púlu a Lúdu, k těm, co natahují lučiště, do Túbalu a do Jávanu, na daleké ostrovy, které zprávu o mně ještě neslyšely ani nespátřily moji slávu; budou hlásat moji slávu mezi pronárody. (Iz 66,19)*

Jaké pověření dostala církev

Řekli jsme si, na jakých základech, na jakých fundamentech stojí církev. Dokončíme myšlenku v přilehlém podtextu. Kristus v 18. verši řekl Petrovi, že vybuduje svoji církev na Petrovi a skrze Petra potažmo na všech a skrze všechny živé duchovní kameny Božího chrámu, tj. církve. Nejprve to oznámil Petrovi, protože Petr byl zřejmě první, komu Otec zjevil, že Kristus je Mesiáš. Proto Petrovi také jako prvnímu oznámil, jakou mocí a autoritou jej, a všechny, jimž Otec zjevil Kristovo Mesiášství, pověřuje:

◆ *A tobě dám klíče království nebes, a cokoli svážeš na zemi, bude již svázáno v nebesích, a cokoli rozvážeš na zemi, bude již rozvázáno v nebesích. (Mt 16,19)*

Tento biblický text způsobuje mezi upřímnými křesťany mnoho nedorozumění. Pokusme se o co nejhodnější výklad. Klíče představují autoritu, moc, pověření. Jestliže předá soused klíče od svého bytu mé manželce, aby zalévala květiny, oprávnil a pověřil ji vstupem do svého „hradu“. Kdo mi propůjčí auto, musí mi dát klíčky od zapalování. Dostaneme-li jakékoliv klíče, jsme zmocnění a stáváme se reprezentanty a pověřenci majetku toho, kdo nám je svěřil do rukou.

V Matoušovi 18,19 Kristus zmocňuje Petra a všechny, kdo věří v Kristovo Mesiášství, aby reprezentovali svou skutečnou vlast – nebesa. V rukou již mají klíče království nebes. Jsou Kristovi milovaní a nejsou z tohoto světa. Proto mohou jménem Krista na zemi prohlásit, co bylo svázáno nebo rozvázáno v nebi. Jinými slovy

je toto zmocnění Božího lidu potvrzeno v následujícím, souběžném textu:

- ◆ *Komu odpustíte hříchy, tomu jsou odpuštěny, komu je zadržíte, tomu jsou zadrženy. (J 20,23)*

Zde Kristus zmocňuje své učedníky, aby odpouštěli nebo ponechávali hříchy lidí. Jak tomu všemu rozumět? Jak Matouše 16,19, tak Jana 20,23 plně pochopíme jen v následujícím podtextu, v kterém Kristus dává návod, jak jednat s hříchem ve shromáždění věřících.

- ◆ *Jestliže tvůj bratr proti tobě zhřeší, jdi a pokárej ho mezi čtyřma očima. Poslechne-li tě, získal jsi svého bratra. Jestliže by však neposlechl, vezmi s sebou ještě jednoho nebo dva, aby ústy dvou nebo tří svědků byl potvrzen každý výrok. Jestliže by je neposlechl, pověz to shromáždění, a jestliže by neposlechl ani shromáždění, ať je ti jako pohan a celník. Amen, pravím vám, cokoli svážete na zemi, bude již svázáno v nebi, a cokoli rozvázete na zemi, bude již rozvázáno v nebi. (Mt 18,15–18)*

V podstatě zde vidíme, že jakékoliv shromáždění těch, kdo věří v Kristovo Mesiášství, které jedná podle návodu a v souladu s evangeliem Ježíše Krista, je zmocněno prohlásit, zda někomu nebesa hřích odpustila nebo ne. To není arogance nebo povyšování, je to „jen“ zjevená znalost Boží vůle. Sbor věřících vylučuje ze svého středu hříšníka, který se není ochoten napravit, ne proto, aby jej potrestal, nebo aby se mu v osobním styku úplně stranil, ale proto, aby vykázal jeho duchovní negativní vliv ze shromáždění. Jedna kvasinka totiž prokvasí celé těsto. Takový vyloučený by měl být sborem považován ne za bratra, ale za váženého člověka, kterému má být Kristus teprve zjeven skrze osobní svědectví Kristových kněží.

Znovu musíme zdůraznit, nejsou to věřící, kdo odpouštějí hřích hříšníkům v nebesích; hřích v nebesích může od-

pustit jen Bůh. Každý věřící je ale vlastníkem nebeských klíčů, proto zde na zemi reprezentuje Boží evangelium. Je Božím knězem, proto může vyřknout postihy, které již vynesla nebesa. Postihy se nevyhnou nikomu, kdo odmítá uposlechnout podmínky odpuštění, jež jsou opět stanoveny nebesy. Tou jedinou podmínkou rozvázání hříchů je víra v Mesiáše Krista, který na kříži zastoupil hříšníky v potrestání. Opravdová víra pak musí způsobit pokání, tj. obrat.

Jestliže někdo řekne věřícímu nebo sboru věřících v Krista, že věří např. v reinkarnaci a Bibli chápe jen jako doplňkovou moudrou, duchovní literaturu, potom každý v Kristu je zmocněn mu říci děsivou pravdu. Věřícímu byly darovány Kristem klíče nebes, proto může směle svázat na zemi to, co již Bůh svázal v nebesích:

- ◆ *Ježíš je ten kámen, který jste vy stavětelé odmítli, ale on se stal kamenem úhelným. V nikom jiném není spásy; není pod nebem jiného jména, zjeveného lidem, jímž bychom mohli být spaseni. (Sk 4,11–12)*

Jestliže ale někdo řekne věřícímu nebo sboru věřících v Krista, že věří, že Ježíš Kristus zemřel osobně za jeho hřích, že jej Kristus v potrestání zastoupil, že vložil svoje provinění na Krista a On jej očistil, jedná a chová se podle této víry, tj. kaje se, obrátil se od světa ke Kristu; potom každý v Kristu je zmocněn mu říci radostnou pravdu. Věřícímu byly Kristem darovány klíče nebes, proto může směle rozvázat na zemi to, co již Bůh rozvázal v nebesích:

- ◆ *A to je to svědectví: Bůh nám dal věčný život a ten život je v jeho Synu. Kdo má Syna, má život; kdo nemá Syna Božího, ten život nemá. Toto jsem napsal vám, kteří věříte ve jméno Syna Božího, abyste věděli, že máte věčný život. (1 J 5,11–13)*

Věřící v Krista říkají jen to, co jim pověděl v Písmu Bůh, Duch svatý. Jako Boží

vyslanci zde na zemi jen prezentují Boží rozhodnutí. Co Bůh v nebesích svázal, to jeho lid zde na zemi prohlašuje za svázané. Co Bůh v nebesích rozvázal, to jeho lid zde na zemi prohlašuje za rozvázané. Opravdu to není těžké pochopit, když si uvědomíme, že pravá vlast všech v Kristu jsou nebesa.

– pst –

*Text přednášky ze Zimní konference
ZODu 2010.*

UČIT SE BOŽÍ SLOVO z paměti

Dva bratři se procházeli po rozlehlém zalesněném pozemku svého otce, když najednou objevili mladý strom obtížený ovocem. Oba si vychutnali tolik lahodného ovoce, kolik se jim jen zachtělo. Když se vydali zpět, jeden z nich posbíral zbylé ovoce a vzal si ho domů. Ale jeho bratr si vzal celý strom a zasadil jej na svém pozemku. Strom vzkvétal a pravidelně vydával hojnou úrodu, takže druhý bratr měl často ovoce, ačkoliv první bratr už neměl žádné.

Bible je jako strom rodící ovoce v tomto příběhu. Jenom poslouchat Boží slovo znamená chovat se jako první z bratrů. Možná posbíráte spoustu ovoce ze setkání, ba dokonce si přinesete domů dostatek, abyste se jím mohli dále krmit několik dní. Nakonec se to však nedá srovnat s tím, když máte vlastní strom. Strom získáváme ukázněným čtením a studiem Bible a zároveň si tak vychutnáváme jeho ovoce.

Učení se nazpaměť, rozjímání a aplikace patří mezi duchovní disciplíny a všechny hojně rozmnožují naši úrodu ze stromu.

Učení Božího slova nazpaměť – užitek a metody

Mnozí křesťané považují jednu z duchovních disciplín – učení se Božího slova z paměti – za něco, co se vyrovná modernímu mučednictví. Požádejte je, aby se

učili nazpaměť verše z Bible, a jejich reakcí bude stejně tak horlivá, jako kdybyste někoho vyzvali, aby dobrovolně čelil Nerovým lvům. Jak je to možné? Možná je to proto, že mnozí si spojují učení se nazpaměť s namáháním paměti, které se od nich vyžadovalo ve škole. Byla to námaha a většinou byla nezajímavá a měla jen omezenou hodnotu. Výmluva, kterou je často slyšet, je, že člověk má špatnou paměť. No, a co kdybych vám nabídl tisíce dolarů za každý verš, který byste se dokázali naučit během následujících sedmi dnů? Myslíte si, že by se váš postoj k pamatování si Písma a schopnost učít se nazpaměť zlepšili? Jakákoliv finanční odměna je však minimální v porovnání s narůstající hodnotou pokladu Božího slova uloženého ve vaší mysli.

Učení se z paměti duchovně posiluje
Když je Písmo uloženo v mysli, je dostupné Duchu svatému, aby ho vzal a přinesl do vaší pozornosti, když to nejvíc potřebujete. Proto autor Žalmu 119 napsal:

◆ *Ve svém srdci jsem ukryl tvou řeč,
abych nezhřešil proti tobě. (verš 11)*

Jedna věc je například sledovat něco nebo myslet na něco, když víte, že byste neměli. Ale když vám může v takové chvíli přijít na mysl konkrétní verš (jako např. Koloským 3,2: „K tomu směřujte, a ne k pozemským věcem.“), tak je proti pokušení dodána další síla.

Když Duch svatý takto přináší na mysl určitý verš, tak se naplňuje Efezským 6,17, kde se poukazuje na „meč Ducha, jímž je slovo Boží“. Příslušná pravda Písma, kterou Duch svatý přinese do vašeho vědomí ve správném čase, může být tou zbraní, která rozhodne v duchovním boji.

Není lepší příklad než Ježíšovo setkání se satanem na poušti (Mt 4,1–11). Pokaždé, když nepřítel uvrhl Ježíše do pokušení, odrazil útok mečem Ducha. Bylo to právě Duchem inspirované vzpomnutí si na konkrétní text Písma, které pomohlo Ježíši zvítězit. Jedním ze způsobů

bů, jak můžeme dosáhnout více duchovních vítězství, je dělat totéž, co Ježíš – učit se Písmo zpaměti. Tak může být dostupné Duchu svatému, aby ho vzal a oživil v nás právě tehdy, když je to nutné.

Učení se zpaměti posiluje vaši víru

Chcete, aby vaše víra byla posílena? Který křesťan by to nechtěl! Jedna z věcí, kterou můžete udělat, abyste svou víru posílili, je přimět se k memorování Písma. V Přísloví 22,17–19 se říká:

◆ *Nakloň své ucho a slyš slova moudrých, zaměř srdce k tomu, co jsem poznal. Bude ti k blahu, budeš-li je ve svém nitru zachovávat, budou rovněž pohotově na tvých rtech. Abys na Hospodina spoléhal, poučím tě dnes – ano, tebe.*

„Nakloň své ucho a slyš slova moudrých“ a „ve svém nitru je zachovávat“ se vztahuje k samotnému zapamatování si Písma. Všimněte si, proč máme ve svém nitru zachovávat moudrá slova Písma a proč mají „být pohotově na našich rtech“. Je to proto, abys „na Hospodina spoléhal“. Memorování Písma posiluje vaši víru, protože opakovaně upevňuje pravdu, často právě tehdy, když ji potřebujete znovu slyšet.

Náš sbor se snažil postavit novou sborovou budovu. Vnímali jsme, že nejlépe bychom poctili Boha, kdybychom postavili budovu, aniž bychom se zadlužili. Byly chvíle, kdy se moje víra v Boží započetí začala vytrácet. To, co několikrát obnovilo mou víru, bylo připomenutí si Božího zaslíbení:

◆ *Ty, kdo mě ctíš, poctím. (1 S 2,30)*
Zapamatování si Písma je jako ocelová výtěž pro těžce ohýbanou víru.

Učení se zpaměti ve vztahu ke svědectví a poradenství

Na den Letnic (židovský svátek, který se slavil, když Duch Svatý poprvé sestoupil, aby přebýval v křesťanech) měl apoštol Petr náhlé vnuknutí od Boha, aby se postavil před dav a kázal o Ježíšovi. Mnoho

z toho, co řekl, sestávalo ze starozákonních citací (Sk 2,14–40). Existuje kvalitativní rozdíl mezi Petrovým jedinečně inspirovaným kázáním a našimi Duchem vedenými rozhovory. Přesto však Petrova zkušenost ukazuje, jak nás může zapamatování si Písma připravit na možné nečekané příležitosti svědčit nebo poskytnout radu.

Když jsem nedávno zvěštoval jednomu člověku poselství o Kristu, řekl něco, co mi přivedlo na mysl verš, který jsem se naučil. Citoval jsem tento verš, následkem čehož nastal v našem rozhovoru zlom, který vedl k jeho vyznání víry v Krista. Totéž se často děje během poradenských rozhovorů. Ale dokud verše nejsou ukryté v srdci, jsou nedostupné pro ústa.

Prostředek Božího vedení

Žalmista napsal:

◆ *Tvá svědectví budou nadále mým potěšením, jsou to moji rádci. (Ž 119,24)*
Právě tak jako Duch Svatý vybere pravdu Písma z naší paměti, aby byla použita k užítku při radění druhým, stejně ji přinese do naší mysli, aby nám poskytl vedení v pravý čas.

Mnohokrát, když se rozhoduji, zda v dané situaci říci, co si myslím, mi Pán dá na mysl Efezským:

◆ *Z vašich úst ať nevyjde ani jedno špatné slovo, ale vždy jen dobré, které by pomohlo, kde je třeba, a tak posluchačům přineslo milost. (Ef 4,29)*

Jsem si jist, že ne vždy správně rozumím hlasu Ducha svatého. Ale Jeho vedení by sotva mohlo být jasnější, než když mi přivede na mysl takový verš! Je to však výsledek disciplinovaného učení se Písmu zpaměti.

Učení se zpaměti podporuje rozjímání

Jedním z nejvíce podceňovaných přínosů učení se Písmu zpaměti je, že zajišťuje palivo pro rozjímání. Když jste se naučili verš z Písma, můžete o něm rozjímat kdekoliv a v jakémkoli denním či nočním ča-

se. Pokud milujete Boží slovo natolik, že se ho naučíte nazpaměť, můžete se stát podobnými žalmistovi, který zvolal:

◆ *Jak jsem si tvůj Zákon zamiloval! Každý den o něm přemýšlím. (Ž 119,97)*

Ať řídíte, nebo se vezete ve vlaku, čekáte na letišti, stojíte v řadě, chováte dítě, nebo jíte jídlo - pokud jste si udělali zásoby naučených veršů, můžete mít prospěch z duchovní disciplíny rozjímání.

Slovo Boží je ‚meč Ducha‘, ale Duch svatý vám nedá zbraň, kterou nemáte uloženou ve zbrojnici své mysli. Představte si, že se nacházíte uprostřed rozhodnutí a potřebujete vedení. Nebo v zápase s těžkým pokušením a potřebujete zvítězit. Duch svatý spěchá do zbrojnice vaší mysli, prudce rozevře dveře, ale vše, co najde, je Jan 3,16, Genesis 1,1 a velké poslání (Mt 28,19–20). Jsou to velké meče, ale nejsou ukuté svou každou bitvu. Jak tedy začít naplňovat svou osobní duchovní zbrojnici zásobou mečů, které může Duch Svatý použít?

Dokážete se naučit Písmo z paměti

Většina lidí si myslí, že mají špatnou paměť, ale není to pravda. Jak jsme již zjistili, učení se nazpaměť je většinou otázkou motivace. Pokud znáte datum svých narozenin, telefonní číslo a adresu a pokud si dokážete vzpomenout na jména svých přátel, v tom případě se dokážete naučit nazpaměť Písmo. Otázkou tedy je, zda jste ochotni vynaložit na to dostatek úsilí.

Když Dawson Trotman, zakladatel křesťanské organizace Navigátoři, v roce 1926 uvěřil v Krista, začal se učit nazpaměť jeden verš z Bible denně. V té době dělal řidiče nákladního auta pro sklad dřeva v Los Angeles. Zatímco řídil kolem města, pracoval na svém verši pro daný den. Během prvních tří let svého křesťanského života se naučil svých prvních tisíc veršů. Pokud se on dokázal za rok naučit nazpaměť přes tři sta veršů během řízení, tak i my jistě dokážeme najít nějaký způsob, jak se jich pár naučit.

Mějte plán

V křesťanských knihkupectvích lze získat jistě řadu dobrých předem připravených plánů učení se Písma z paměti (pozn. překl.: autor je z USA, u nás je situace jiná). Možná si však raději vyberete verše týkající se konkrétní oblasti, na níž Pán ve vašem životě právě pracuje. Pokud je vaše víra slabá, učte se nazpaměť verše o víře. Pokud zápasíme s nějakým návykem, najděte si verše, které by vám pomohly nad ním zvítězit. Jeden muž řekl D. Trotmanovi, že se obává, aby ho následování jeho příkladu neuciniło pyšným. Trotmanova odpověď zněla: „Tak se nauč svých prvních deset veršů o pokoře!“

Další možností je učit se nazpaměť raději určitý úsek Písma, jako například žalm, než samostatné verše.

Vypíšte si verše

Udělejte si seznam veršů, nebo si každý verš napište na zvláštní kartičku.

Nakreslete si obrázky

Nejde zde o nic komplikované. Stačí pár čar nebo schematických postavíček za každým veršem. To verš udělá ‚vizuálním‘ a vnese do vaší práce princip „jeden obraz má hodnotu tisíc slov“. Jeden jednoduchý obrázek vám může připomenout tučet slov. Platí to zejména tehdy, když kresba zobrazuje nějaký děj, popsáný ve verši. Například při Žalmu 119,11 byste si mohli udělat hrubý náčrt srdce s Biblií ve středu, abyste si připomněli uchovávání pokladu Božího slova v srdci. U Efezským 6,17 je očividnou připomínkou náčrt meče. Tato metoda bude pro vás obzvláště užitečná, když se budete učit nazpaměť úsek po sobě jdoucích veršů. Uvědomuji si, že asi nejste o nic větším umělcem než já, ale nikdo jiný tyto obrázky nemusí vidět a mohou vám učení se Písma usnadnit.

Učte se verše doslovně

Existuje velké pokušení, zejména pokud se učíte nějaký verš poprvé, snížit tento standard. Nespokojte se pouze s tím, že se verš naučíte přibližně, nebo že vystihu-

je „hlavní myšlenku“. Učte se verš slovo po slově a naučte se také, kde se v Bibli nachází. Bez objektivního standardu je cíl nejasný a vy můžete mít tendenci dále snižovat standard, dokud s memorováním zcela nepřestanete. Navíc, pokud jste se verš nenačili přesně, ztratíte důvěru použit ho v rozhovoru nebo při svědčení.

Takže ačkoliv memorování „každé čárky a písmenka“ je na počátku těžší, z dlouhodobého hlediska je lehčí a mnohem produktivnější. Mimochodem, snadněji si zopakujete verše, které víte doslovně, než takové, které neovládáte tak přesně.

Najděte si způsob, jak vytrvat

Kvůli našemu sklonu k lenosti většina z nás potřebuje přistupovat zodpovědněji k pamatování si Písma než k jiným disciplínám. A čím více jsme zaneprázdnění, tím více se snažíme z tohoto závazku vymluvit. Někteří, jako D. Trotman, si vyvinuli osobní prostředky odpovědného přístupu k této disciplíně, které je udržely věrnými. Většina křesťanů je však důslednější, když se pravidelně setkávají nebo si popovídají s někým jiným – nemusí to být vždy křesťan – s kým si opakují své verše.

Opakujte a rozjímajte každý den

Není důležitějšího zásady při zapamatování si Písma, než je princip opakování. Bez dostatečného opakování časem přijmete o většinu toho, co se učíte nazpaměť. Když se jednou opravdu naučíte verš, můžete si ho v mysli zopakovat ve zlomku času, za který byste ho vyslovili. A když znáte verš takto dobře, stačí, abyste si jej zopakovali jednou do týdne, jednou do měsíce, či dokonce jednou za šest měsíců, aby na něj vaše mysl zůstala naladěná.

Není neobvyklé dosáhnout bodu, kdy polovinu času věnovaného učení se Písmem strávíte opakováním. Necht' vám není líto věnovat tolik času leštění svých mečů. Raději se radujte, že jich máte tolik!

Skvělý čas na opakování veršů, které dobře ovládáte, je před spaním. Jelikož nepotřebujete mít verše napsané před

sebou, můžete si je opakovat a rozjímat nad nimi, dokud usínáte, či dokonce když nemůžete spát. Pokud nedokážete bdít, je to v pořádku, vždyť i tak máte spát. Pokud nedokážete usnout, vtahujte si do mysli tu nejužitečnější a nejklidnější informaci. Zároveň dobře využívejte čas.

Na závěr tohoto článku vám chci připomenout, že cílem není samotné memorování veršů. Cílem není vidět, kolik veršů se dokážeme naučit nazpaměť, cílem je zbožnost. Cílem je naučit se zpaměti Boží slovo, aby nám mohlo proměnit mysl a změnit naše životy.

– Donald Whitney –

**Veškeré Písmo pochází z Božího
Ducha a je dobré k učení ...**
2 Timoteovi 3:16

AVATAR

Co ještě nebylo napsáno nebo řečeno o nejuspěšnějším filmu všech dob? Nejprve asi můžeme říci, že o tom, kdo Avatar ještě neviděl, platí, že „kdo chvíli stál, již stojí opodál“. Svět virtuální reality prolomil na desítky let bariéry technických limitů. Pro méně zasvěcené několik termínů z Wikipedie:

Virtuální realita je technologie umožňující uživateli interaktivně reagovat se simulovaným prostředím. Technologie virtuální reality vytvářejí iluzi skutečného světa (např. při výcviku boje, pilotáže, lékařství), nebo fiktivního světa počítačových her. Avatar v počítačové hře je virtuální postava ovládaná hráčem, který se s avatarem v jistém smyslu slova ztotožňuje a skrze něj ve virtuálním světě jedná. V kyberpunkové literatuře se termín avatar vyskytuje i ve významu elektronicky zaznamenaného a interpretovaného vědomí konkrétního člověka bez jeho fyzické podoby (tzn. zatímco jeho tělo může být po smrti, jeho avatar je stále schopen komunikovat s ostatními).

Termín **avatar** pochází z hinduismu – v sanskrtu toto slovo znamená sestup a přeneseně vtělení (inkarnaci) – obvykle božské bytosti do fyzického těla za zvláštním účelem. Nejčastěji je spojován s vtělováním boha Višnu.

Ke vtělení nemusí dojít jen při narození, nýbrž i v průběhu života, když se někdo na vtělení připravuje. V tom případě se pak vtělí komplex vlastností, připisovaných té které božské inteligenci. Všechny Višnuovy avatary měly za úkol nějakým způsobem spasit svět. Jeho osmým vtělením byl **Krišna**, který je vždy zobrazován jako šmolkově modrý mládeneček. Ten se mohl proměňovat do mnoha podob a současně tančit s pastýřkami, které jeho zmnoženost ani nepostřehly. Jeho lidské a božské působení prochází proměnami – v dětství je popisován jako rošťák, v mládí jako proutník, jehož vířivá hbitost v tanci s pastýřkami byla pověstná. Ve stáří pak působil jako filozof. Devátým Višnuovým avatarem byl **Buddha**.

Pandora byla v řecké mytologii manželkou Titána a je známá především proto, že přinesla světu zlo a utrpení. Pandora byla krásná dívka vytvořená z hlíny. Bohové jí dali jméno Pandóra, to znamená „obdarovaná všemi dary“, a dali jí opravdu bohaté a velkorysé dary. Patřily k nim ovšem i takové, kterých se bohové pro jejich zhoubnost rádi zbavili. Všechny dary byly dobře uzavřeny v pevné skřínce. Odkaz tohoto mýtu přetrvává do dnešních časů – **Pandorina skříňka** zůstává symbolem zhoubného daru a uvolněného zla.

James Cameron *1954

Svět fantazie dráždil jeho představivostí od dětství. Od mládí byl přímo posedlým filmem. Do dvorany filmové slávy vstoupil v r. 1997 nezapomenutelným filmem **Titanic**. Avatarem dokázal vizuálně to, co se zatím ještě nikomu nepodařilo. Camerona provázely od dětství děsivé sny. Miluje potápění, zbožňuje létání, je ekolog a bojí

se konce světa. Díky rozvoji 3D technologie a filmových možností se jeho svět snů a představ přiblížil i k divákům.

Příběh filmu **Avatar** se odehrává ve vzdálené budoucnosti na planetě Pandora, obydlené humanoidními sapienty. Aby lidé mohli planetu prozkoumat a žít na ní, bylo třeba vytvořit hybrid z lidské a mimozemské DNA, do něhož je vloženo vědomí člověka. Pro posádku a vědce je neodolatelným lákadlem neuvěřitelně přírodně bohatství v podobě nerostů a rostlinných léčiv.

Bleděmodrý svět je ukázkou exotické biodiverzity, tedy biologické rozmanitosti flory a fauny. 3D technologie přibližuje divákovi nejrozmanitější gigantické rostliny a prostředí prehistorických čtvernožců a létavců na dosah ruky. Nádherné jsou světélkující, něžně se vznášející, medúzky. V korunách obřích stromů se pohybují mrštní bleděmodří obyvatelé planety. V bujném zelení číhají nebezpečné šelmy, obři obrnění pancíři, okřídlení draci a dráčata, kteří ohrožují domorodce i pozemšťany.

Modré bytosti připomínají vzhledem a vlastnostmi díky počítačové animaci něco mezi člověkem (intelekt), kočkovitou šelmou (síla a instinkt) a opicí (hbitost a pohyb). Svět, ve kterém se vše odehrává, je krásný, ale i plný smrtelného nebezpečí.

Bleděmodrý národ Navi připomíná vysněnou vznešenost indiánských kmenů Ameriky, které žily v harmonickém souznění s přírodou, svým životním stylem přírodu chránily a matka země byla nejen jejich živitelkou, ale i božstvem.

V přímém protikladu stojí pozemšťané a nenasytlost imperialistických kapitalistů a beozohledných zoldnéřů, kteří nechtějí vidět a slyšet nic jiného, než jak za každou cenu získat prachy a jaké budou výsledky kvartálních zisků akcionářů, kteří celou expedici financují. Ve styku s domorodci jsou připraveni použít nejrůznější zastrášující prostředky i přímý boj, který

může vést k jejich likvidaci. Proti rachotu nejmodernější bojové mašinérie obrněných létajících strojů a ničících robotů se neslyšně míhají téměř nazí domodrodí Naviové jen s luky, šípy a zaostřeným klacky. V nejtěžší chvíli se Naviové obrátí k planetární matce, které říkají Eywa, a věří, že udržuje rovnováhu ekosystému Pandory.

Archetypy kladných a záporných hrdinů se dokonale napojují na divákovy emoce. Dialogy mezi představiteli prohnitého kapitalistického řádu a militaristické mašinérie jsou plné vulgarit, zatímco citliví ekologicko-ochranářští domorodci jsou bez zbytečného patosu ctnost sama. Svět mimozemšťanů je mnohem krásnější, smysluplnější, vznešenější a duchovně vyspělejší než ten pozemský. Všechny dějové zvraty uprostřed harmonické krásy světa planety Pandora vzbuzují reakce plné antiamerikanismu, antikapitalismu, antipokroku a nakonec i antipozemšťanství (s výjimkou těch, kteří prohlédnou a přikloní se na stranu bleděmodrých). Bleděmodré bytosti a jejich hierarchické uspořádání ukazuje pozemšťanům harmonický svět. Vzorem je nám kmen Navi, který nedrancuje přírodní zdroje, ale jeho příslušníci jsou bytostně propojeni s energetickými toky planety, rostlin a zvířat. Místo individualismu převládá kolektivismus. Vše živé, ať rostlinného nebo živočišného původu, je součástí nedělitelného organismu globální sítě neuronů. Přímou úžasnou je duchovní propojení bleděmodrých bytostí díky biologickým metodám (stačí zasunout konec copu do příslušného otvoru), nejen s rostlinami, ale i zvířaty. Vzájemné spojování a jednomyslné souznění znamená, že jejich těla a mysl reagují jako jedna bytost. Umí běhat, skákat, létat, jezdit na koních a létají vzduchem na dracích, jako by přestala existovat jakákoliv přitažlivost. Domorodci hbitě přeskakují ze stromu na strom, výšky

a vzdálenosti jim nepůsobí nejmenší potíže.

Svět Pandory může duchovními rituály a modlitbami lehce připomínat mysticismus Nového věku. Samotný příběh je celkem jednoduchý. Pozemšťané, jejichž planeta Země je ohrožena zánikem, hledají nový životní prostor a nové přírodní zdroje na planetě Pandora. Vojsko-vědeckou výpravu, která má před sebou jedinečný úkol, představuje několik charakterových prototypů. Jedni představují bezohledný imperialismus, dravý kapitalismus, druzí vojskou sílu a převahu a třetí vědeckou obec.

Pozemská posádka již zná technologii, s jejíž pomocí se lidská DNA spojí s DNA domorodých obyvatel kmene Navi. Člověk může být prostřednictvím avatara přetvářen do kvalitativně jiné bytosti a získat všechny vnější znaky a kvality domorodců. Domorodci i avataři vypadají jako hybrid humanoidea a kočkovité šelmy. Jejich těla jsou extrémně štíhlá, mrštná a dlouhá. Mají zlaté oči jako šelmy, široké nosy, špičaté uši, dlouhé vlasy spletené do copu, masivní dlouhý ocas a na ruku o jeden prst méně. Úkolem pozemšťanů je navázat kontakt s domorodci, získat jejich důvěru a dostat se ke zdrojům, které na Pandoře jsou.

Hlavní hrdinové:

Jake Sully (Sam Worthington), hlavní hrdina příběhu, je bývalý námořník, který je od pasu dolů ochrnutý. Za příslib mimořádné lékařské péče po návratu z projektu souhlasí s tím, že právě jeho mysl může být uměle přenesena do hybridního těla. Jake je předvoj kontaktu s domorodci.

Neytiri (**Zoe Saldana**) je dcera domorodého náčelníka a matky z rodiny Omaticaya z kmene Navi. Princezna se později zamiluje do hybridního Jakea a jejich milostné splynutí okouzluje svojí něžností.

Dr. Grace Augustine (Sigourney Weaver) je antropoložka, vedoucí vědec-

ká osobnost projektu uměle vytvořených bytostí. Na rozdíl od bezohledných žoldněřů, kteří jdou jen za ziskem, dr. Augustine studuje zdroje rostlinných extraktů, které se nacházejí v kořenech stromu života (stromu domova duší). Pod kořeny stromu se nachází onen vzácný nerost, po němž touží představitelé kapitalismu.

Plukovník Quaritch (Steven Lang) dostal za úkol při vojenské akci právě od tohoto stromu domorodce vyhnat nebo je zlikvidovat. Quaritch je vulgární, krutý a bezohledný velitel vojáků-zabijáků, který je připraven za každou cenu domorodce z daného území vystrnadit a pokud si nedají říci, je odhodlán strom a domorodce zničit. Kladný hrdina Jake domorodce varuje a ti se v očekávání nejhorsího spojí k obřadní modlitbě a prosí bohyni Eywu o ochranu. Bohyně jejich přání nejen vyslyší, ale i promění natrvalo Jakeovu mysl do těla Avatara. Důležitou roli v příběhu, který směřuje k prvotnímu happy endu, sehraje další ženská hrdinka:

Trudy (Michelle Rodriguez) je nejlepší bojová pilotka, křehká žena s ocelovými nervy, která včas prohlédne a přidá se na správnou stranu revoluce. Když dojde k brutální vojenské akci pozemšťanů vůči domorodcům, sama se obrátí proti pozemšťanům. Jake spolu s domorodci zorganizují mohutné povstání všech kmenů, které jsou ohroženy pozemskou expedicí. Příběh vrcholí závěrečnou bitvou, ve které starý drak osedlaný domorodou princeznou mává rudými křídly nad troskami vojenské expedice. Z hrdinů zahynula pouze antropoložka dr. Augustine.

Děj filmu je vizuálně natolik působivý, že může u dětských diváků vyvolat silné emocionální prožitky, možná i noční děsy, zatímco mladší diváci (film je určen divákům od 12 let) sotva postřehnou, co chtěl autor svým dílem říci. O dospělých se snad dá říci, že jsou více uchvázeni obrazem než poselstvím děje.

Cameron staví do kontrastu bezohlednost a násilí pozemšťanů a lepší cestu – cestu nenásilí, kterou volí domorodci. Není mu lhostejná lidská přirozenost plná agrese, sobectví, nenasycenosti a bezcitnosti. V tomto podání je pozemšťan všehoschopný technokratický zmetek, který zneužívá vědecké objevy i technologické možnosti. Pokud bude člověk přesvědčen, že má právo získat pro sebe vše, co objeví, nezasluhuje si, aby přežil. Jinak řečeno, film je varováním, že lidstvo je v koncích a spěje do záhuby. Pokud se nezmění, naučí se žít v souladu se životem své planety, která je nejen jejich domovem, ale i ochránkyní, špatně to s ním dopadne.

Pandořina skříňka byla pootevřena a většina okouzlených diváků se může těšit na další pokračování. Éra filmové zábavy otevírá nové možnosti využití počítačové animace, ale napsat skutečně zajímavý a hodnotný scénář nebude vůbec snadné. Skoro by se mohlo zdát, že všechna možná témata od Hvězdných válek, přes setkání s mimozemšťany ve filmu o E. T. nebo veleúspěšného zfilmování Harry Pottera a Letopisů Narnie, máme za sebou. Témata lidské fantazie nejsou nekonečná. Přesto je tu jeden dějový okruh, který by vystačil na mnoho dalších let – biblická témata. Proč nezačít v knize Genesis u stvoření – „Opravdový příběh člověka“ by mohl začít v pozemském ráji. „Historie lidstva“ a život před potopu by pomohl odhalit mnohé skryté vlastnosti člověka. „Nové začátky“ by po této katastrofě představil mnohé záhady, jimž dodnes nerozumíme. „Stavba pyramid“, „Druhá šance“ nebo „Vítězství nad temnotou“ by mohly ukázat některé aspekty lidských snah o vytvoření ráje na zemi. No a závěrečné dílo „Nové nebe a nová země“ by mohlo být vyvrcholením eposu lidských dějin. Možná, že by v rámci takové „ideologické výchovy“ pochopilo více pozemšťanů o čem je nesmrtelnost

a věčnost, po nichž každý člověk od počátku světa touží.

V podobném duchu vyznívá i jeden komentář z internetu:

„Je to naprosto dokonalý film. Ted za poslední dlouhou dobu sem nic lepšího nevidel. Musím na to jít jeste ve 3D, to musí být opravdu narez, pravda je, ze príbeh me naprosto dostal, clovek se szije totalne s postavami a na konci filmu si rekne skoda, ze je konec, spis by si kazdy pral, aby to pokračovalo, aby byl dalsi príbeh, zkratka, aby príbeh pokračoval. Když sem videl film Avatar, uplne sem si rikal, ze to by bylo místo, kde bych chtel byt. Ja chci na Pandoru!!!“

Daxter | 2010-01-03 20:24:43

– Klára Steiger –

ZKLAMÁNÍ PRAVDOU

Tak jako nikdy dříve roste na Slovensku počet dětí, které mají potíže s učením a chováním. Roste počet dětí, které pravidelně navštěvují psychology a psychiatry. Rádi je vyhledávají i dospělí, kteří jsou v dnešní hektické době přetíženi tímto způsobem života do té míry, že stále obtížněji zvládají svou práci a svůj osobní život. Velkou výhodou člověka křesťana je to, že Pán Bůh mu dal způsob života, který ho chrání před zhroutilím se. V čem je ale problém, když vidíme a slyšíme svědectví, jako mnoho křesťanů klesá a padá, a následně vyhledává radu psychologa či psychiatra. Nebylo v moci našeho Boha ochránit tyto křesťany? Zajisté bylo a Pán Bůh nás chce podpírat a podpírá nás v životě. Chce, abychom stáli v životě pevně, jako duby spravedlnosti. Chce, abychom svůj život měli zakotvený v Něm, v pevné skále. Nejednou i tebe zdvihal z prachu, do kterého jsi upadl ať už sám, nebo ti tam pomohli jiní.

Od malička jsme byli vyučováni, že Pán Bůh je všemohoucí a svrchovaný.

A právě na to bychom neměli zapomínat, když přijdou problémy života. Když nás práce a svět začnou nutit otáčet se rychleji. Podávat výkony, splňovat více než nás předchůdce v práci, aby to vypadalo, že jsme lepší a výkonnější. Právě tehdy, když vnímáme přílišnou rychlost, bychom měli zpomalit. Ztížit se. Možná riskovat ztrátu úspěchu a prospěchu kvůli záchranně svého života.

Křesťanská skupina Matuzalem v jedné ze svých písní zpívá:

Blázen říká: Bůh není, a celý svět se kolem něj točí. Prý ve víru je budoucnost, ale ten kdo neví, kdy přestat, se zhroutí. Ať budeš barvy míchat, jak chceš, tak nakonec tou výslednou bude vždy šedá. Bez Ježíše vykročit a bez Něho chtít dále žít, se nedá ...

Svět se točí a zrychluje své otáčky, takže nakonec z toho kolotoče vypadnou všichni, kteří tam ochotně sedí a považují to za důležité.

Jaký to mělo smysl? Ta námaha, přispůsobování, opuštění nám Bohem dané pravdy? Koho hledáme v potřebách života? Ústy Pána Ježíše Krista a v praxi moudrost světa? Sytíme se jí, posloucháme jí, praktikujeme jí? Moudrost světa, světské poznání nemůže pomoci duši křesťana. Apoštol Pavel říká, že moudrost světa je odpad. Pokud to pro tohoto věrného Kristova apoštola nic neznamenalo, proč se my chceme těmito odpadky žít a léčit? Odpověď je jen jedna. A to, že ty křesťane, moudrost světa za odpadky nepovažuješ! A pokud jsou ti lékem pro duši a ducha, nenazývej to Boží pomocí.

V církvi jsou různá setkání, kde se všechny věkové kategorie křesťanů učí komunikovat, vést diskusi, apod. Totéž se učí ve firmách a školách. Svědčí to o špatném směřování ve společnosti, když důležité hodnoty a způsoby chování lidí k sobě, nebyly základem výchovy v rodinách a školách. To, co mělo být samozřejmostí, se teď musí učit. Všechny tyto

44 ZÁPAS O DUŠI

metody vedou k toleranci vůči všemu, co v konečném důsledku vede k opouštění křesťanských hodnot. Navzdory učení se to není lepší.

Opuštění Hospodina a Jeho cesty vede křesťana k nemoci ducha, duše i těla. Církev se musí způsobu dobrého života učit od Pána Boha, a tento způsob má učit každého nového věřícího tak, aby se i on sám dokázal spoléhat na Ježíše Krista a Jeho pomoc. Aby věděl, že Kristus, který je pravda, chce i z něj udělat člověka, který bude plný Ducha Svatého, a který bude znát Boží vůli a bude ochoten se jí podřídit.

Pokud žena přestala milovat svého manžela, a je rozhodnutá ho opustit, nepomůže její kurz komunikace, když je její srdce nasměrováno špatným směrem. Nepomůže tu ani chození na modlitební skupinku, která se modlí za jejího „zlého muže“. Vždyť ona už ve skutečnosti touží po jiném.

Pokud manžel znevažuje svou manželku před lidmi, když si jí nevšímá, kritizuje jí před dětmi, tak nepotřebuje kurz pro zlepšení efektivní diskuse, aby si rozuměl s manželkou. Ale spíše mu patří slova: Pro tvrdost tvého srdce, milý manželi, je tvá žena smutná. Máš srdce bez Krista.

Pokud někdo napíše vědeckou práci, které věnoval několik let svého života, a kolega mu tu práci ukradne a prezentuje ji jako své dílo, nemůžeme říci, že je to malichernost. „No a co!“ Pokud jsi křesťan, tak tvoje křesťanství, celá církev padla v očích tohoto okradeného člověka. Těžko ho potom získat pro Krista. Těžko potom bude navštěvovat biblické hodiny.

Církev má něco co svět nemá. Církev má Krista a Jeho lásku. Pokud místní sbor žije v zajištění Jeho lásky, tak v tomto společenství členové nebudou mít problém s komunikací mezi sebou. Pokud to Bůh zapisuje do srdce, je to tam, a nepotřebuje se to učit. Bůh tě vyučil, uschopnil.

Kristus a Jeho láska je lékem na všechny potřeby člověka, na všechny potřeby církve. Křesťan, církevní sbor, který zná Ježíše Krista a Jeho lásku nepotřebuje kurzy na to, jak komunikovat, vést diskusi a podobně. Ale kde není Kristus a Jeho láska, tam nemůže být ani pravá víra a naděje.

V nesnázích a zklamání kdo pomůže? Víme, že Pán Bůh, ale nechce se nám čekat. Chceme všechno rychle. Žijeme rychle, a tak chceme i rychlé řešení, úlevu. Ale u Boha se mnohdy čeká v ztišení a pokoře svého já. Běžci nemůže chirurg operovat nohu během závodů. A tak Pán Bůh léčí až tehdy, když se mu odevzdáme, když se vložíme do Jeho rukou. Pokud jsi již okusil léčivou sílu Kristových slov, tak tě v budoucnu už nic jiného nemůže skutečně uzdravit – jedině Kristus.

Proč je potom tak mnoho křesťanů nemocných na duchu i duši? Protože uvěřili člověku více než Bohu. Pokud vztahy v církvi nevybuduje Pán Bůh, budou trvat problémy s jednotou a s životem v Kristově lásce. Největší tragédií v církvi je, pokud slovy zvěstuje, ale v praxi nežije podle Ježíšových slov. Pokud členové svým rozumem resp. diskusí docházejí k pravdě, namísto přijímání Bohem dané pravdy (pokud Bohem danou pravdu neznáme, je třeba se modlit o zjevení Boží pravdy). Mnoho problémů, nevyřešených věcí, neupřímnost a polopравdy vedou pouze k napětí a nedůvěře. Láska hasne. Jednota se rozpadá, neboť společenství nelze budovat na lži a sebeprosazování. A to je také důvod, proč se mnozí nezapojují do života církve.

Proč jsou zklamání pravdou? Ve skutečnosti nejsou zklamání pravdou, kterou zjevuje Bůh, ale jsou zklamání lidskou „pravdou“ zanesenou do života církve. Jsou zklamání, protože tam, kde očekávali spravedlnost, touhu po čistotě, svatosti života, poznali klam a podvolování se světu. Kde čekali Kristovu lásku, tam je

KÁZÁNÍ A HODINY

jen množství té lidské, která je poznamenaná nadřazeností a relativizováním pravých hodnot. Zklamání Bohem být nemůžeme. Můžeme být jen zklamáni lidmi, kteří v církvi místo Boží slávy prosazují tu svou. Řčení „kážou vodu, pijí víno“, nemá v církvi místo. Nesme břemena jedni druhých, milujme se, jak o tom mluví Kristus, a pak nepotřebujeme lež, přetvářku a světské kurzy na to, jak spolu vycházet. Vždyť křesťanství není o tom tvářit se jako křesťan, ale být skutečně věřícím v Krista.

Jak pomoci zklamáním lidem?

Modlit se, a hledat způsob přiblížení se, aby nám dovolili mluvit, a pak jim znova, tak jako apoštol Pavel „malovat“ Krista, tu věčnou pravdu nejen před jejich oči, ale před celý jejich život, aby si znovu zamilovali Krista a uvěřili, že Pán Bůh je věrný Bůh, v němž se nelze zklamat. Že je všemohoucí Bůh, jehož Pravda není relativním pojmem měnícím se podle toho, jak nám to vyhovuje. Ne Pán Bůh a Jeho slovo nám nebo světu, ale my se musíme přizpůsobovat Jemu, pokud si chceme říkat křesťané. Nemáme zde na zemi před sebou dlouhý život, takže pokud Krista milujeme, nepochybně svým jednáním Jeho slovo před jinými lidmi tak, že si budou myslet: v Kristově nevěstě pravda není. Na závěr několik veršů, které nás chtějí vést k vystřízlivění, abychom způsob křesťanského života brali vážněji.

- ◆ *Jako pomatený, který střílí ohnivě šípy a smrtící střelby, tak jedná muž, který obelstí bližního a řekne: „Já jsem jen žertoval.“ (Př 26,18–19)*
- ◆ *Ale člověk, byť byl ve cti, nemusí ani noc přechkat; podobá se zvířatům, jež zajdou. To je cesta těch, kdo bláznovství se drží; za nimi jdou ti, kdo si libují v jejich řečech. (Ž 49,13–14)*
- ◆ *Kdybych mluvil jazyky lidskými i andělskými, ale lásku bych neměl, ... nic mi to neprospěje. (1 K 13)*

– Lubomíra Mervartová –
www.mvt.sk/hbv/index.html

Jak dlouhé by kázání mělo být?

Tak dlouhé, aby oddíl dostatečně vyloučilo! Nemyslím si, že délka kázání je důležitá tak jako jeho obsah. Několikrát jsem kázal padesát minut a kázání bylo o deset minut delší, než mělo být. Jindy jsem kázal hodinu a dvacet pět minut a bylo to akorát. Důležité je probrat hlavní bod tak, aby lidé byli přesvědčeni, že je pravdivý, a aby chápali, co od nich vyžaduje. Pokud nemáte co říct, tak vašim lidem bude jako věčnost připadat i pouhých dvacet minut. Pokud mluvíte zajímavě, budou vás sledovat. Neplete si však přesvědčování s rozvláčností. Pokud budete kázat déle, než máte, bude to na úkor přesvědčivosti.

Jsem přesvědčen, že biblický výklad si žádá přinejmenším čtyřicet minut. Méně času prostě nestačí na to, abyste pronikli hluboko do textu. Pokud uvedení do textu zabere patnáct až dvacet minut, deset až patnáct minut načrtnutí principů, pět až deset minut jejich podpoření dalšími biblickými texty, a pět minut závěr, tak dohromady to už dává zhruba padesátiminutové kázání. Když někdo káže pětadvacet až třicet minut, tak se málokdy dostane k doktrinárnímu výkladu.

Proto je zásadní rozvinout logický sled kázání. Pokud má vaše kázání jasnou osnovu a vy vedete své lidi procesem objevení, udržíte jejich pozornost. Vaše kázání musí někam směřovat. Nemůžete prostě prezentovat řadu vybraných pravd, které mezi sebou nemají žádnou spojitost. Pokud vaše kázání není zajímavé, protože není dobře pospojované, vaši lidé o něj ztratí zájem.

Pokud chcete být vykladači Bible, zapomeňte na dvacet či třicetiminutová kázání! Spíš půjde o čtyřicet nebo padesát minut. Za kratší dobu nemůžete Písmo vyloučit. Účelem kázání není ho mít za sebou, ale vysvětlit Slovo Boží. Cíle nedo-

sáhnou, když budu mluvit krátce. Cíl bude splněn, když jsem promluvil jasně a vysvětlil Slovo Boží.

Nezačnou se lidé nudit, když kázete příliš dlouho ze stejné knihy?

Myslím si, že lidé budou znuďení, když budete nudní. Nemá to co dělat s tím, kolik času strávíte v jedné knize. Dokud říkáte věci, které podněcují zájem a proměňují životy, bude lidem jedno, v jaké jste knize, a jak dlouho se jí zabýváte.

Avšak vyváženost je podle mě také potřebná. Pokud postupně kázete z náročných doktrinálních knihy jako Římanům nebo Židům, je dobré nechat lidi pravidelně od ní oddechnout. Pokud kázete z jednoho z evangelií, nemusí to být třeba. Když jsem osm let kázal z Matouše, málokdy jsem cítil potřebu udělat přestávku. Matouš obsahuje takovou směs doktrinálních oddílů, podobností a vyprávění, že mění rytmus sám od sebe.

Čas od času se také budete chtít zabývat nějakým konkrétním tématem. Zjistíte třeba, že lidé ve vaší církvi jsou ovlivněni nebiblickým učením, proti kterému musíte bojovat. Nebo budou mít zmatek v biblickém oddíle či v teologickém problému. Přiležitostně také můžete vnímat potřebu kázat o biblickém náhledu na zásadní světovou událost. Obecně však kázání skrz celou knihu nebude lidí nudit, pokud kázete zajímavě. Je to ta nejčistší forma výkladového kázání.

– John MacArthur, *Pulpit Magazine* –
www.shepherdstfellowship.org

JAK HOSPODAŘÍME

Všem dárcům, kteří v loňském roce podpořili službu ZODu velice děkujeme. Časopis vychází jen díky vaší štědrosti. Proto jen připomínáme, že pokud si této služby vážíte, prosíme o podporu. Dokud nám to naše situace umožňuje, tak nechceme žádnému čtenáři, který se nemůže podílet na financování časopisu, rušit zásilky. Všem, kdo chtějí starší čísla pro své známé a přátele, je rádi zašleme.

Číslo roku 2009

5.500 je čtvrtletní náklad ZODu, z toho 1.200 jde slovenským čtenářům.

3.795 je celkový počet adres, na které časopis rozesíláme.

916 dárců z České republiky a ze Slovenska vloni podpořilo práci ZODu (tedy necelých 25 % příjemců časopisu).

601.634,- Kč je částka, kterou jsme v uplynulém roce dostali od českých čtenářů.

483.919,- Kč byly naše výdaje, z toho 119.563,- Kč byly prostředky na mzdy vč. výdajů na sociální a zdravotní pojištění.

Díky kladnému zůstatku jsme v lednu letošního roku mohli vydat také první díl nové řady „Kázání do kapsy“ – Úsvit víry a mračna nad ním od C. H. Spurgeonova (za režijní cenu v distribuci Poutníkovy četby – viz inzerát na protější straně).

Poznámka: práce šéfredaktora byla v uplynulém roce hrazena z externích zdrojů, proto zde není uvedena.

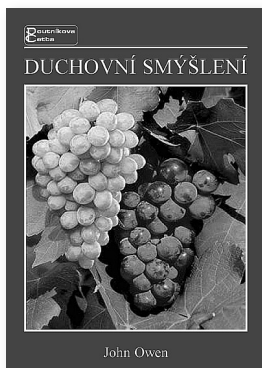
– redakce –

JAK BÝT DOBRÝM RODIČEM

Publikace Grace Community Church (kazatelem je zde John MacArthur) vám přináší dobrou zprávu: Bible obsahuje vše, co rodiče o výchově dětí potřebují vědět. Biblický vzor výchovy dětí je skutečně nade všemi psychologickými i pragmatickými modely dnešní doby. V knize *Jak být dobrým rodičem* najdete devět lekcí určených pro malé studijní skupinky. Obsahy jednotlivých lekcí jsou například priority rodičů, cíle rodičů, úkoly rodičů a další. Cílem knih je pomoci rodičům společně objevovat, jak vést děti ke zbožnosti, ať už jsou v předškolním věku, anebo dospívají.

V roce 2010 vydalo nakladatelství Didasko (www.didasko.cz). Cena Příručky pro vedoucí studia je 259,- Kč a Příručky pro studenty je 239,- Kč.

Nakladatelství Poutníkova četba

Duchovní smýšlení

John Owen

Kniha o zbožném myšlení

Stručný průvodce proměnou mysli směrem k duchovnímu smýšlení. Ukazuje způsoby a prostředky jak odvracet naše srdce od duchovní nezralosti k věcem duchovním a k radosti z nich. Pro všechny, kdo touží po životě a pokoji.

80 stran, A5, brož. vazba, cena: 95,- Kč

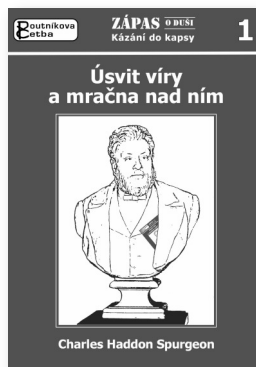
Úsvit víry a mračna nad ním

Charles Haddon Spurgeon

Sbírka kázání

Ch. H. Spurgeon – poslední puritán a „kníže kazatelů“. Vyniká neutuchající touhou po spasení duší, po oslavě Pána Ježíše Krista a po šíření Božího království. Kázání jsou hluboce zakotvena v Písmu Svatém, které je autorovi nepohnutelným a plně inspirovaným Slovem Božím

80 stran, A5, brož. vazba, cena: 40,- Kč

Můžeme důvěřovat Bibli?

Robert J. Sheehan

Kniha o Božím Slově

Zatímco jeden z vůdčích modernistů nedávno tvrdil, že v moderním světě by byl největším nebezpečím pro církev Kristovu návrat k Bibli, autor této knihy je jednoznačně přesvědčen, že pouze důvěra v inspirovanou, neomylnou, bezchybnou, směřodatnou a dostatečnou Bibli může v církvi Kristově obnovit slávu Boží.

184 stran, A5, brož. vazba, cena: 230,- Kč

**Objednávky časopisu, knih, nahrávek
a případné připomínky, názory, náměty nebo
články adresujte na:**

zapasodusi@gmail.com

Nebo na adresu: **Zápas o duši**
Veslavínova 14
400 11 Ústí nad Labem

**Dobrovolné příspěvky pošlete přiloženou složenkou
nebo převodem z účtu**

**Jako variabilní symbol použijte číslo
uvedené na Vaší etiketě**

Název účtu: ZOD - HCJB World Radio
KB Pohořelec 152/3, 11800 Praha Hradčany
Číslo účtu: 96538621 / 0100

<http://www.reformace.cz> nebo <http://zod.reformace.cz>

**Můžete poslouchat nebo si stáhnout několik
set audio pořadů nejen z produkce HCJB, ale i z produkce TWR •
Přečtěte si všechny ZODY od roku 1989 • Přečtěte si desítky úvah •
Podívejte se na vznikající složku s elektronickými knihami •
Ve složce o Ekvádoru najdete mnoho zajímavostí**

**HCJB online vysílání na <<http://www.radio7.cz>>
každé pondělí od 8:30 do 9:00**

**HCJB online vysílání na <<http://www.lumen.sk>>
každou neděli od 10:45 do 11:00**

ZÁPAS O DUŠI © vydává ZOD - Zápas o duši, HCJB World Radio
Hošťálkova 1b, 169 00 Praha 6, IČ: 41605012

Redakce a administrace: Veslavínova 14, 400 11 Ústí nad Labem
Šéfredaktor: Jaroslav Kernal, DiS.

Redakční rada: Dr. Ing. Radovan Hynek, Mgr. Petr Papež, Klára Steigerová, Ing.
Pavel Steiger, RNDr. Jan Suchý, Ph.D., Ing. Iva Suchá

Číslo 104, vyšlo 15. dubna 2010, ev. č. MKČR: E 11180
Tiskne PBTisk s. r. o., Dělostřelecká 344, 26101 Příbram

Vychází čtyřikrát do roka. **NEPRODEJNÉ!**

ISSN 1804-2880